

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

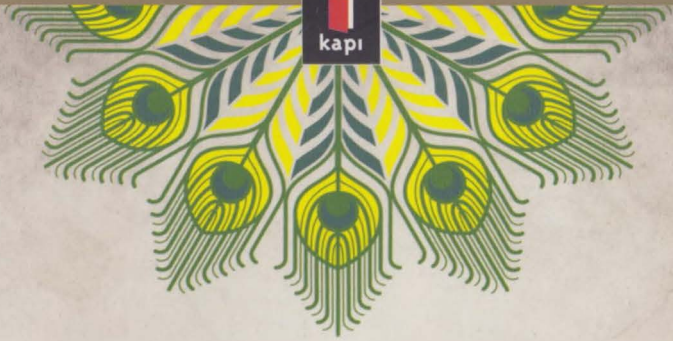
RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

HALİL CİBRAN KIRIK KANATLAR

HALİL CİBRAN

1883 yılında Lübnan'da doğdu. Küçük yaşta ailesiyle birlikte Amerika Birleşik Devletleri'ne göçmüş olan Cibran, 1900'lerin başında Beyrut'ta da kısa bir süre yaşadı. Bir süre Fransa'da da yaşayan ve Rodin'in atölyesine devam eden şair, ömrünün büyük bölümünü ABD'de geçirmiş ve 1931 yılında hayata veda etmiştir.

Şiirleri bütün dünyada büyük yankıları uyandıran Cibran, dünyanın birçok diline çevrilmiş ve aynı coşkuyla okunmuştur. Hayatının etrafında örülen "efsanevi" gerçeklik, ona "deha" denilmesine yol açmıştır. Sadece şiir yazmakla kalmamış, resim yapmış ve resmin yanında sanatın birçok dalıyla ilgilenmiştir. Resimleri, dünyanın çok önemli galerilerinde halen sergilenmekte, şiirleri dünyanın çeşitli dillerine çevrilmekte ve kendisine sık sık atıf yapılmaktadır. 21. yüzyılın bazı "pop ikon"larının ondan söz etmesi, Cibran'a olan ilgiyi çoğaltmıştır. 1923 yılında yayımlanan *The Prophet* ("Nebi" / "Tanrı Elçisi") isimli kitabı, Cibran'a asıl ünü kazandıran kitaptır.

"20. yüzyılın en önemli filozoflarından biri" olarak da anılmaktadır.

CAHİT KOYTAK

Şair. 29 Ocak 1949 yılında, Erzurum'da doğdu. İ.T.Ü. Kimya Fakültesi mezunu. Uzun yıllar serbest ticaret yaptı. 15 yıl bir özel TV kuruluşunda, sinema yayınıni yönetti. İngilizceden, Fransızcadan, kitaplar çevirdi. Haziran 2010'tan beri *Taraf Gazetesi*'ndeki köşesinde Pazartesi günleri düzenli şiir yayımlıyor. Yayımlanmış şiir kitapları: *İlk Atlas*, *Gazze Risalesi*, *Yoksulların ve Şairlerin Kitabı* (3 cilt), *Yeni Başlayanlar İçin Metafizik*, *Cazın İrmakları*. Yayına hazır 10 şiir kitabı ve bir *Kur'an* çevirisi yayın programında sırasını bekliyor.

Kapı Yayınları 335

Edebiyat 103

Kırık Kanatlar

The Broken Wings

Halil Cibran

Türkçesi: Cahit Koytak

1. Basım: Ocak 2013

ISBN: 978-605-4683-81-9

Sertifika No: 10905

Kapak: Seda Kaplan

Mizanpaj: M. Atahan Sıralar

© 2012, Cahit Koytak

© 2012; bu kitabın yayın hakları Kapı Yayınları'na aittir.

Kapı Yayınları

Ticarethane Sokak No: 53 Cağaloğlu / İstanbul

Tel: (212) 513 34 20-21 Faks: (212) 512 33 76

e-posta: bilgi@kapiyayinlari.com

www.kapiyayinlari.com

Baskı ve Cilt

Melisa Matbaacılık

Marbaa Sertifika No: 12088

Çiftchavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8 Bayrampaşa / İstanbul

Tel: (212) 674 97 23 Faks: (212) 674 97 29

Genel Dağıtım

Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Ticarethane Sokak No: 53 Cağaloğlu / İstanbul

Tel: (212) 511 53 03 Faks: (212) 519 33 00

Kapı Yayınları, Alfa Yayın Grubu'nun tescilli markasıdır.

KIRIK KANATLAR

Halil Cibran

Türkçesi: Cahit Koytak

Aşk, büyülu ışınlarıyla gözlerimi açtığı, yakıcı parmak uçlarıyla ilk defa ruhuma dokunduğu zaman on yedi yaşındaydım ve Selma Kerami de, güzelliğiyle ruhumu ilk defa uykudan uyandırıp da beni, gündüzlerin düş gibi, gecelerin de şenlik, şölen gibi geçtiği latif duyguların bahçesine sokan ilk kadın oldu.

Selma Kerami, ruh ve beden bütünlüğü içinde varlık bulan yüce güzellikleri keşfetmeyi, böyle güzelliklere hayran olmayı, tapınmayı, kendi güzelliğiyle örnekendirerek bana öğreten ve sevgisiyle aşkın sırlarını ifşa eden kadın oldu. Hayatın gerçek şarkısını ve *gerçek hayatın* şarkısını bana ilk söyleyen de oydu.

Her genç adam ilk aşkını hatırlar ve o müstesna saati, duygularını ta derinden değiştiren ve verdiği bütün acıya rağmen, gizemi ve büyüüyle onu o zamana kadar hiç olmadığı kadar, hiç tatmadığı biçimde mutlu eden o eşsiz hatırayı yeniden, yeniden yaşamaya çalışır.

Her genç adamın hayatında, hayatının baharında, birden karşısına çıkan ve yalnızlığını mutlu anlara çeviren, sessiz gecelerini müzikle dolduran bir “Selma” vardır.

Selma’nın dudaklarıyla kulağıma fısıldanan ‘aşk’ sözcüğünü işittiğim zaman ben, düşünce ve iç gözlemlere derinlemesine gömülmüş, tabiatın anlamını, kitapların sunduğu aktarılmış bilgilerden anlamaya çalışan genç bir adamdım. Selma’yı bir ışık sütunu gibi karşımda ilk kez gördüğüm zaman, benim hayatım da, cennetteki Adem’inki gibi, cisimsiz bir gölge oyunu gibiydi. O benim Havva’m oldu ve hayatımı renklerle, sırlarla, derinliklerle doldurdu; hayatın anlamını kavramanın yolunu açtı önümde.

Havva, kendi arzusunda direterek, Adem’in cennetten atılmasına yol açmıştı; Selma ise, yine kendi isteğiyle beni, güzel huyu ve sevgisiyle katıksız aşkın ve erdemmin cennetine davet etti. Fakat ilk erkeğe olan bana da oldu. Ve Adem’i cennetten kovan keskin ve parlak kılıç, yine keskin ve ışıldayan ağzıyla beni korkutan ve hiçbir buyruğa karşı gelmediğim, yasak meyveye falan el sürmediğim halde, beni aşkımın cennetinden çıkmaya zorlayan kılıca çok benziyordu.

Yıllar, yıllar sonra, bugün, o muhteşem rüyadan, görünmez kanatlarını etrafımda çırpıp durarak yüreğimi kederle, gözlerimi de yaşla dolduran o acılı hatıralardan başka hiçbir şey kalmadı bana. Selma, benim o unutulmaz sevgilim, öldü ve ondan geriye, kırık yüreğimde, servi ağaçlarıyla çevrili bir mezardan başka, onun hatırasını yaşatan bir şey kalmadı. Selma'nın yaşadığına tanıklık eden, bir o mezar, bir de bu acılı yürek kaldı yalnızca. Mezarı kuşatan sessizlik, nasıl, Tanrı'nın, tabutun karanlığında saklı olan sırrı hakkında bir şey söylemiyorsa; kökleriyle, ölü bedenden beslenen ağaçların hışırdayan dalları da mezarın gizemini ifşa etmiyorlar. Bu yazdıklarımla, yalnızca benim yüreğimin teessürle dolu iç çekişleri, yaşayanlara aşkın, güzelliğin ve ölümün rol aldığı dramı ilan ediyor olmalı.

Siz ey, Beyrut şehrine dağılan gençlik arkadaşlarım benim! Çam ormanının bitişiğindeki o mezarlığın yanından geçerseniz, ayak seslerinizle ölümlerin uykusunu bozmamak için sessizce girin içeri ve yine sessiz yürüyerek alçakgönüllüce yaklaşın Selma'nın mezarına. Onun cesedini örten toprağa selam verdikten sonra derin

bir iç çekişle benim ismimi zikredin ve kendi kendinize, “İşte burası, deyin, denizlerin ötesinde bir aşk mahkûmu olarak yaşayan Cibran’ın bütün ümitlerinin gömülü olduğu yer.” diyin. “İşte burada yitirdi, Cibran, mutluluğun izini, burada gözyaşlarına boğuldu ve burada unuttu gülmeyi.”

Cibran’ın kederi, Mezarın çevresindeki servi ağaçlarıyla birlikte büyüdü ve ruhu her gece, ağaçların kederle uğuldayan, Selma’nın gidişi için yas tutan, bazen vurunup dövünen dallarıyla birlikte onun hatırasına kanat çırpı, dün hayatın dudaklarında büyüleyen bir terennümken, bugün yerin bağrında sessiz bir sır olan Selma’nın hatırasına...

Siz ey, o ülkede yaşayan gençlik akranlarım! Bir vakitler gönüllerinizin düştüğü bakireler aşkına, sizden, benim sevgilimin terkedilmiş mezarına bir kucak çiçek koymanızı istirham ediyorum. Çünkü sizin Selma’nın mezarına koyacağınız çiçekler, kurumak üzere olan bir gülün yapraklarına düşen şiş damlaları gibi olacaklar.

SESSİZ KEDER

Sevgili komşularım, yol arkadaşlarım, gençliğin tan vaktini zevkle hatırlar, geçip gidişi için üzülürsünüz. Fakat ben onu, aklı hep hücresinin demir parmaklıklarında ve prangalarında olan bir mahkûm gibi hatırlıyorum. Çocuklukla yeniyetmelik arasındaki yıllardan, siz, sınırlardan ve kurallardan azade altın bir çağ olarak söz ediyorsunuz. Bense, yüreğime dikenli bir otun tohumu gibi düşen ve onunla birlikte yeşerip büyüyen ve aşk çıka gelip de yüreğin kapılarını açıncaya, içerisini kıyı bucak ışıkla dolduruncaya kadar, bilgi, kavrayış ve hikmet dünyasına çıkışı olmayan sessiz bir keder çağı olarak anıyorum o yılları. Aşk bana bir dil ve bu yaşlarını

kazandırdı. Siz, ey insanlar, oyunlarınıza tanıklık eden, masum fısıltılarınızı işiten bağları, bahçeleri, buluşma yerlerini, cadde ve sokak köşelerini hatırlarsınız; Kuzey Lübnan'ın güzel köşelerini şimdi ben de hatırlıyorum. Ne zaman gözlerimi kapasam, büyüleyici güzelliklerle ve sükûnetle dolu vadileri, gökyüzüne degecekmişçesine yüksek, heybetli ve yeşilin tonlarıyla kaplı dağları görüyorum. Şehrin uğultusuna kulaklarımı tıkadığım her zaman, derelerin şırıltısını, otların, ağaçların hışırtısını işitiyorum. Şimdi sözünü ettiğim ve bir çocuğun annesinin sinisini istediği kadar, görmeyi, dokunmayı, koklamayı hasretle arzu ettiğim bütün o güzellikler, içimi yaraladılar ve engin gökyüzünde özgürce uçup duran bir kuş sürüsü gördüğü zaman kafesinde içi yanan bir şahin gibi gençlik dönemimin karanlığında hapis kaldılar. O günler, o vadiler ve tepeler hayal gücümü tutuşturuyorlardı, fakat acı düşünceler yüreğimin çevresinde bir umutsuzluk ağı örmekten geri durmuyorlardı.

Kırlara çıktığım her zaman sebebini anlayamadığım bir düş kırıklığıyla dönüyordum oralaradan. Gri göklere baktığım her zaman yüreğimin kasıldığını hissediyordum. Kuşların ötüşüne, akarsuların şırıltısına kulak verdiğim her zaman, sebebini çözemediğim bir keder dolduruyordu içimi. Saflığın insanı boş kıldığı, boşluğun da onu aldırılmaz yaptığı söylenir. Ölü doğan ve dondurulmuş cesetler halinde olanlar için doğrudur bu. Fakat çok hisseden ve az şey bilen duyarlı genç, iki güç tarafından zorlandığı, kemirildiği için, güneşin altındaki en talihsiz yaratık durumundadır. İlk güç, onu yüceltir, kanatlandırır ve bir düşler bulutu içinde ona var oluşun güzelliğini gösterir. İkincisi, yeryüzüne, dünyaya bağlar onu; gözlerini yeryüzünün tozuyla toprağıyla doldurur ve korkularla, karanlıklarla gözünü yıldırır onun.

Yalnızlığın yumuşak, ipek elleri vardır, güçlü parmaklarıyla yüreği kavrar ve ısırapla inletir onu. Yalnızlık kederin müttefiki olduğu gibi, ruhsal yücelmenin de yol arkadaşıdır.

Kederle boğuşma yaşayan gencin ruhu, henüz yeni açılan beyaz bir zambak gibidir,

en hafif rüzgârda titrer; doğan güne açar içini ve gecenin gölgesi uç verir vermez de kapanır kendi içine. Oğlan çocuğu, oyundan, eğlenceden ya da oyunlarını paylaşacağı akranlardan, arkadaşlardan yoksunsa, hayatı, içinde örümcek ağından başka bir şey göremediği, haşerelerin çıtırtısından başka bir ses işitemediği, dar bir hapishane hücresi gibi olacaktır.

Yeniyetmeliğimde beni sık sık yoklayan keder, neşe ve eğlence yokluğunun yol açtığı bir duygu değildi. Çünkü böyle bir yoksunluk yoktu benim için; istediğim zaman oyun ve eğlenceye ulaşabiliyordum. Arkadaş yoksunluğu da çekiyor değildim. Keder bir iç huzursuzluktan doğuyordu ve bana, yalnız olma isteği veriyordu; içimde oyun eğlence arzusunu öldürüyor, gençliğin kanatlarını omuzlarımdan çekip alıyor ve beni ıssız yollara yönleltiyordu. Bense, dağların arasında kuytu bir yerde, sakin sularında hayaletlerin gölgelerini, bulutların ve ağaçların renklerini yansıtan, fakat önünde, geçip gideceği bir çıkış, içinde şarkı söyleyerek denize doğru akacağı bir yatağı olmayan küçük bir göl gibiydim.

On sekiz yaşına varıncaya kadar hayatım böyleydi. O yıl, bir dağ doruğu gibidir hayatımda. Çünkü o yıl yaşadıklarım bende, o zamana kadar kullanmadığım bir kavrayış gücünü uykudan uyandırdı ve benim insanlığın geçirdiği değişimleri anlamamı sağladı. O yıl yeniden doğdum adeta. Ve anladım ki, insan, hayatında en azından bir kere daha yeniden doğmazsa, var oluş kitabında boş bir sayfa olarak kalıyor. Gökteki meleklerin, dünyalar güzeli bir kadının gözleriyle bana baktığını o yıl içinde gördüm. Keza, cehennemdeki şeytanların da kötü bir adamın yüreğinde bana karşı öfkeyle köpürdüklerini de o yıl öğrendim. Hayatın güzellikleri ve sıkıntıları içinde melekleri ve şeytanları görmeyen kişi onu kavrama şansından uzaklara savrulacak ve böyle birinin ruhu sevgiden yoksun kalacaktır.

KADERİN ELİ

O harika yılın bahar mevsiminde Beyrut'taydım. Bahçeler Nisan çiçekleriyle dolup taşıyordu. Yeryüzü yemyeşil otlarla, çimen, çiçek dirilen, ısıldayan şeylerle kaplıydı. Bunların hepsi birden yeryüzünün göğe ifşa etmek istediği bir sır gibiydi. Portakal ağaçları, elma ağaçları, tabiatın, şairleri esinlemek, onların hayal güçlerini kışkırtmak için gönderdiği periler, gelinlermişçesine, kokular saçan bembeyaz kostümler giymişlerdi.

Bahar elbette her yerde harikadır, fakat Lübnan'da başkadır. Yeryüzünün her tarafında dolaşıp duran, fakat Lübnan'da, kralarla, yalvaçlarla yarenlik ede ede, derelerle

birlikte Süleyman'ın neşidelerini söyleye söyleye ve Lübnan'ın Kutlu Servi ağaçlarıyla kadim geleneğin ihtişamını yad ederek, bağların, bahçelerin, evlerin ve tapınakların üzerinde alçaktan uçarak dolaşan bir ruhtur, Bahar. Kışın çamurundan, yazın tozundan bağışık olan Beyrut, baharda, bir derenin kenarında oturup, pürüzsüz tenini kurutan bir gelin ya da peri gibidir.

Nisan ayında bir gün, gürültülü şehirden biraz uzakta olan bir arkadaşımı ziyarete gitmiştim. Biz onunla muhabbet ederken, altmış beş yaşlarında, asil tavırlı bir adam geldi eve. Ben onu selamlamak için ayağa kalkarken, arkadaşım onu Faris Kerami Efendi olarak tanıttı bana ve benim ismimi de, benden yana övücü sözlerle söyledi ona. Adam, bir şeyler hatırlamaya çalışır gibi parmaklarının uçlarıyla anlına dokunarak bir süre bana baktı. Sonra gülerek yaklaştı ve “Siz benim çok değerli bir dostumun oğlusunuz ve ben çok mutlu oldum, sizin şahsınızda, o dostumu görür gibi olduğum için.” dedi.

Bu sözlerle derinden etkilenmiş olarak, bir iç güdünün, fırtınadan önce, çekip yuvaya götürdüğü bir kuş gibi, içimde bu adama karşı sıcak duygular hissettim. Yerlerimize oturunca, birlikte geçirdikleri günleri anarak, babamla olan dostluklarını anlattı bize. Yaşlılar, gurbette bir yabancı-
nın kendi yurdunu özlemesi gibi, sık sık gençlik günlerinin hatıralarına dönmekten hoşlanırlar. Bir şairin, en parlak şiirini sık sık başkalarına okumaktan zevk alması gibi, bir yaşlı da geçmişte yaşadıklarını anlatmaktan zevk duyar. Ruhen geçmişte yaşar, çünkü şimdiki zaman süratle geçer gider ve gelecek, mezarın her şeyi örten kayıtsızlığına yaklaştıran yokuş aşağı bir güzergâh gibi görünür ona. Hatıralarla dolu bir saat, otların üzerinde ağaçların gölgesi gibi geçti. Farris Efendi, gitmeye davranırken, sol elini benim omzuma koydu ve sağ elimi sıkarak, “Yirmi yıl oluyor babanı görmeyeli.” dedi, “Ümit ediyorum ki, evimi sıkça ziyaret ederek, gönlümde babanın yerini alırsın.” Ona, babamın değerli bir dostuna karşı bana düşen bu onurlandırıcı görevi büyük bir memnuniyetle yerine getireceğime dair söz verdim.

Yaşlı adam evi terk edince, dostumdan onun hakkında daha çok bilgi istedim. “Beyrut’ta, zenginliğin onda olduğu kadar yüce gönüllü kıldığı, yüce gönüllülüğün de ondaki kadar büyük bir karakter zenginliğine dönüştüğü bir başka insan tanımıyorum.” dedi, “Bu dünyaya gelen ve dünyadan kimseyi incitmeden ayrılacak gibi gözüken ender insanlardan biridir, o. Fakat bu tür insanlar, ihtiraslı insanların çıkardıkları sorunlara, sahneledikleri kötülüklere karşı kendilerini korumasını bilebilecek kadar zeki ve becerikli olmadıklarından olacak, genellikle bedbaht ve huzursuzdurlar. Sözelimi, Farris Efendi’nin, mizacı tıpkı babası gibi olan bir de kızı var ve bu kız hem güzelliği, hem iyiliği ve cana yakınlığıyla her türlü tanımın üstünde, fakat mutsuz ve huzursuz görünüyor. Çünkü babasının serveti, onu korkunç bir uçurumun kenarına doğru itiyor.”

Bunları söylerken, yüzünün bulutlandığını gördüm. “Farris Efendi, asil gönüllü iyi bir ihtiyar, fakat iradede yoksun.” diye devam etti, “İnsanlar, kör bir adammış

gibi yönlendiriyorlar onu. Kızı, gurur ve zekâsına rağmen, babasına itaat ediyor ve babayla kızın hayatında saklanan bir sır, bu. Bu sır, kötü niyetini İncil'in gölgesinde saklayan, kötü bir adam, bir piskopos tarafından keşfedildi. İnsanları, asil ve yüce gönüllü olduğuna inandırmayı iyi bilen bir piskopos, bu. Lübnan gibi bir dinibütün insanlar ülkesinde din kurumunun başı, bu adam. İnsanlar, inanıp, güvenip, neredeyse kulluk ediyorlar ona. O da koyun sürüsünü mezbahaya götürür gibi güdüyor onları. İnsana tiksinti veren, sefih bir de yeğeni var, bu adamın. Piskopos efendinin, bu yeğenini sağ yanına, Farris Efendi'nin kızını da sol yanına alıp, evlilik çelengini o kirli elleriyle onların başlarına koyup, saf ve bâkire bir kızı, dejenere bir herifin koynuna sokacağı, apaydınlık bir gündüzün yüreğini, zifiri karanlık bir gecenin bağrına gömeceği gün, yakın.”

“Farris Efendi ve kızı hakkında sana söyleyebileceğim şey bu kadar; bu konuda başka soru sorma bana.”

Bunları söyledikten sonra, sanki kâinatın güzelliği üzerinde yoğunlaşarak insanın var oluş sorunlarını çözmeye çalışıyormuş gibi, başını pencereye çevirdi ve bakışlarıyla gökyüzüne dalıp gitti.

Evinden ayrılırken, dostuma, Farris Efendi'ye verdiğim sözü yerine getirmek için, babamla onu birleştiren dostluğun hatırına, birkaç gün içinde onun evini ziyaret edeceğimi söyledim. Bir an bana baktı. Benim bu basit birkaç kelimem onda yeni bir fikir uyandırmış gibi, bakışlarında bir değişiklik olduğunu fark ettim. Sonra, gözlerini, tuhaf bir tarzda, sevgi, acıma ve korku dolu bakışlarla – kimsenin tahmin edemeyeceği şeyi sezen, gören, peygamberi bir bakışla – gözlerimin içine dikti. Aynı anda hafifçe dudakları titredi, fakat, ben kapıya doğru yürürken, ağzından herhangi bir söz çıkmadı. O tuhaf bakışlar hep benim peşimden geldi, fakat ben onların anlamını, ancak, kalplerin birbirlerine sezgilerle nüfuz edebildikleri ve ruhların bilgi ve deneyimle olgunlaştıkları yetişkinlerin dünyasında yeterince olgunlaştığım zaman anlayabildim.

TAPINAK GİRİŞİ

Birkaç gün sonraydı, yalnızlık her yandan çöreklenmişti üzerime. Asık yüzleriyle kitaplar yormuştu beni. Bir araba tuttum ve beni Farris Efendi'nin evine götürmesini istedim sürücüden. İnsanların piknik yaptıkları bir çam korusuna varınca, arabayı, her iki yanında kavak ağaçlarının yükseldiği özel bir yola soktu sürücü. Bu yoldan geçerken, yemyeşil çayırların, üzüm bağlarının ve yeni tomurcuklanan renk renk Nisan çiçeklerinin güzelliğini görebiliyorduk.

Birkaç dakika sonra, araba, muhteşem bir bahçenin ortasında, tek başına yükselen bir konağın önünde durdu. Güllerin, gardeniya ve yaseminlerin kokusu dolduruyordu havayı. Arabadan inip de ucu bucağı görünmeyen bahçeye ayağımı basınca, bizi karşılamaya gelen Farris Efendi'yi gördüm. Beni güler yüzlü, sımsıcak bir karşılamayla alıp evine götürdü, hemen

yanıma oturdu ve oğlunu uzun zamandır ilk defa gören mutlu bir baba gibi, hayatım, eğitimim, gelecek planlarım hakkında soru yağmuruna tuttu beni. Sorularını, coşku ve heyecan dolu bir sesle cevapladım. Çünkü kulaklarım, insanda ilahi etkisi bırakan övgülerle çınlıyor ve ben umut dolu düşlerin sakın sularında yüzüyordum. Çok zaman geçmedi, kapıyı örtten kadife perdelerin ardından beyaz ipekli giysiler içinde, güzeller güzeli bir genç kız belirdi. Ve bana doğru yürüdü. Farris Efendi ve ben ayağa kalktık.

“Kızım Selma,” dedi yaşlı adam. Sonra da, “Kader çok değer verdiğim eski bir dostumu, oğlunun kılığında geri getirdi bana.” diyerek beni takdim etti kızına. Selma, bir an, evlerine böyle bir ziyaretçi girmiş olabilir mi diye şüphe içindeymiş gibi baktı bana. Dokunduğum zaman, eli, beyaz bir zambak gibiydi. O an, güçlü bir pençe avuçlar gibi oldu yüreğimi.

Selma’yla birlikte odaya, sessiz bir saygıyla karşılamamız gereken yüce bir ruh girmişçesine, susuyorduk üçümüz de. Bu ağır sessizliği ilk önce Selma fark etmiş gibi, gülümsedi ve “Babam, gençlik hikâyelerinden ve babanızla geçirdiği eski

günlerden çok bahsetmiştir bana.” dedi, “Eğer sizin babanız da size o günleri anlatmışsa, o zaman, babamla bu karşılaşmanız, sizin için de, onun için de bir ilk sayılmaz.”

Kızının bu tarzda konuşması yaşlı adamın hoşuna gitti, “Selma çok duygusaldır,” dedi, “Her şeyi gönlünün gözleriyle görür.” Sonraki konuşmalarını da, bende onu geçmişin hatıralarıyla kanatlandıran sihirli bir güç bulmuş gibi, hep bana yönelmiş bir ihtimam ve nezaketle sürdürdü.

Sonraki yıllarımı gözümde canlandırarak düşündüğüm zaman, o günlerde benim gözüme babamın bu dostu, benim gibi sabah rüzgârının önünde bile yerinden sökülecekmiş gibi sallanan bir yeniyetme fidanı gölgesiyle koruyup himaye eden, kendisi fırtınalara, yakıcı gün ışığına dayanıklı ulu bir ağaç gibi görünüyordu.

Ama Selma sessizdi. O gün, hayat dramasının önce ilk bölümünü, sonra, aradakileri atlayarak, son bölümünü okur gibi, arada bir önce bana sonra da babasına bakıyordu. Zaman, bahçede, çabuk geçti. Lübnan dağlarının tepesinde batan güneşin ölgün sarı ışığını pencereden

görebiliyordum. Farris Efendi kendi hatıralarını anlatmayı sürdürdü ve ben de onu öyle büyülenmişçesine coşkulu bir merakla dinledim ki, hatıraların ona verdiği hüznün giderek mutluluğa dönüştü.

Selma pencerenin yanında oturdu ve kederli gözlerle bizi izlemekle yetindi, kendisi konuşmadı. Ama güzelliği, dilden ve dudaklardan dökülen seslerden daha görkemli gökçe bir lisan gibiydi. Bütün insanlığa ait, çağların üstünde bir lisan ve sükûnetiyle, çağıldayan dereleri dibine, kendi sessizliğine çeken bir göl..

Yalnız gönüllerimiz anlayabilir güzelliği; onunla yaşayabilir ve onunla büyüyüp gelişebilir. Akıllarımızı karıştırır güzellik; kelimelerle tanımlayamayız onu; gözle fark edilmeyen bir duygu akışıdır, güzellik algısı; cereyan etmesinde hem temaşa edenin, hem de temaşa edilenin amil olduğu bir duygu akışı... Gerçek güzellik, gönlün en derin yerinden intişar eden bir ışımadır ki, yerin ta diplerinden doğan ve çiçeklere renk ve koku veren hayat gibi, bulunduğu bedeni içerden aydınlatır.

Gerçek güzellik, adına aşk denen ve kadınla erkek arasında var olabilen, gönüller arası ruhi bir rabıtabır.

Benim gönlüm ve Selma'nınki, o ilk karşılaşmamızda birbirinin derununa nüfuz ettiler mi? Ve içimde uyanan tahassüsler, onu yeryüzündeki en güzel kadın olarak görmeye sevk ettiler mi beni? Yoksa gençliğin şarabıyla sarhoş gönlüm, beni, var olmayan şeyi hayal etmeye mi kışkırttı?

Genç insiyaklarım, gözlerimi kör etti de, onun gözlerini olduğundan daha parlak, dudaklarını olduğundan daha tatlı, daha çekici, yüzünü olduğundan daha güzel, daha büyüleyici mi gösterdi bana? Yoksa... Yoksa, onun güzelliği, şuhluğu, tatlılığı gözlerimi açtı da, aşkın vaat ettiği mutluluğu, acıyı ve hüznü mü gösterdi bana?

Bu sorulara cevap vermek zor, fakat doğrusunu söylemek gerekirse, o an, daha önce hiç hissetmediğim türden yoğun bir heyecan içindeydim ve yüreğime, yüreğimin derinliklerine, dünyanın yaratıldığı o ilk gün, suların üstünde gezinen ruhu andıran huzur veren bir duygunun içime girip yerleştiğini hissettim. Ve bu yakınlık duygusundan doğuyordu, benim için artık mutluluk da, keder de. Böyle sonuçlandı, Selma'yla ilk görüşmemiz. Ve o gün Göklerin iradesi, gençliğin ve yalnızlığın tutsaklığından kurtarıp, aşkın güzergâhında geçen bir kutlu bir yolculuğa çıkardı beni.

Aşk hayatta bulunabilecek tek sahici öz-
gürlüktür, çünkü ruhu öylesine yüceltir
ki, ne insanların yaptığı yasalar, ne de do-
ğanın ortaya koyduğu olgular karmaşası,
yolundan çevirebilir onu.

O gün orada, oturduğum yerden kalkar-
ken, Farris Efendi yanıma iyice yaklaştı ve
“Bu evin yolunu biliyorsun artık, oğlum.”
dedi, ciddi bir sesle, “Sık sık gelmelisin ve
gelirken de, babanın evine geldiğini dü-
şünmelisin. Beni baban, Selma’yı da kız
kardeşin olarak bil bundan böyle.” Bunları
söylerken, söylediklerini onun da doğru-
ladığını görmek ister gibi dönüp Selma’ya
baktı. O da, başını sallayarak babasını doğ-
ruladı; sonra da eski bir tanıdığına kavuş-
muş birinin sıcaklığıyla bana baktı.

Farris Kerami’nin sözleri, beni, böylece,
aşk tapınağının sunağı önünde kızıyla yan
yana getirmiş oldu. Bu sözler, yüceltici
nağmelerle başlayıp hüznün ve acıyla biten
gökçe bir şarkı gibiydiler; ruhlarımızı ışı-
ğa, yakıcı alevlerin bulunduğu yere çıkar-
dılar. İçlerinden, mutluluğu ve acıyı bir-
likte içtiğimiz kadehler gibiydi bu sözler.

Evden ayrıldım. Yaşlı adam, bahçenin
bitimine kadar bana refakat etti. Onunla
yürürken, yüreğim, çölde susuz kalmış bi-
rinin dudakları gibi titriyordu.

BEYAZ MEŞALE

Nisan ayının son günleriydi. Farris Efendi'nin evini ziyaret etmeye ve o muhteşem bahçede, güzelliğini, zekâsını ve sesindeki hüzünlü titreşimleri hayranlıkla izleyerek, Selma'yla, görüşmeye devam ediyordum. Gizli bir güç vardı beni ona çekip götüren.

Her ziyaret, güzelliğinin yeni bir yanını, yeni bir anlamını hissettiriyordu bana. Her görüşme, onun sıcak ruhuna biraz daha derinden nüfuz etmemi sağlıyordu. O kadar ki, Selma, giderek benim için, artık satırlarını okuyup anlayabildiğim, övgüler dizdiğim, fakat okuya okuya bitiremediğim bir kitaba dönüşmüştü. Tanrının hem ruh, hem beden güzelliği bahşettiği

bir kadın, ancak aşkla anlayabileceğimiz, erdemle yaklaşılabileceğimiz, aynı zamanda hem açık, hem de mahrem bir gerçek durumundadır. Böyle bir kadını anlatmaya, tanımlamaya giriştiğimizde, o, buhar olur uçar.

Selma Keramî, hem ruh, hem de bedensel güzelliğe sahip, işte böyle bir kadındı. Onu bilmeyen birinc onu nasıl anlatabilirim? Ölü bir adam bülbülün şakımasını, gülün kokusunu, derenin şırıltısını hatırlayabilir mi? Ayaklarında ağır prangalar taşıyan bir mahkûm, sabah rüzgârının peşinden gidebilir mi? Sessizlik ölümden daha acıtıcı değil midir? Onun resmini parlak renklerle, gerçeğe bağlı kalarak çizemediğim için, gururum mu engel oluyor Selma'yı basit, yalın sözcüklerle betimlemeye? Çöllerde aç kalan bir adam, eğer gökten ona kudret helvası ve bildir-cin eti yağdırılmıyorsa, kuru ekmeği redetmeyecektir.

İpekli giysiler içinde, Selma, pencereden içeriye düşen ay ışığı gibi ince, zarif bir genç kızdı. Ritmik ve uyumlu bir yürüyüşü vardı. Tatlı, sıcak ve alçak bir sesle konuşurdu. Sözcükler onun ağızından, sabah

rüzgârıyla, çiçeklerin taç yaprakları üzerinden kayıp damlayan çiğ damlaları gibi çıkardı.

Ya yüzü, ya Selma'nın yüzü, peki! Hayır, onun önce büyük ve dahili bir acıyı, sonra da semavi bir yücelmeyi yansıtan yüz ifadesi, sözcüklerle betimlenemez.

Yüzünün güzelliği, her şeyden önce, öyle alışılmış ya da o yörelerde görülmüş türden bir güzellik değildi. Nasıl demeli, bilinçaltından değil, doğrudan gökten indirilmiş, vahyedilmiş bir rüya gibiydi o; ölçülemez, kopya edilemez, bir ressamın fırçasıyla ya da bir heykeltıraşın kalemıyla tasvir edilemezdi. Selma'nın güzelliği, altın sarısı saçlarında değil, fakat insana, saçların, çağlayan gibi döküldüğü biçimli baştan ve yüksek şakaklardan yayılıyormuş hissini veren erdem ve saflıktaydı. Büyük ve güzel gözlerinde değil, fakat onlardan yayılan ışıktaydı. Kiraz rengi dudaklarında değil, fakat o dudaklardan dökülen sözlerin tatlılığındaydı. Fildişi rengi uzun boyunda değil, onun alçakgönüllülükle öne doğru hafifçe eğik olmasındaydı. Kusursuz

 ehresinde de değildi, fakat yerle gök arasında beyaz bir me ale gibi yanan ruhunun asaletindeydi. Semavi  iirin, insan diliyle yaratılan şiire bir armağanı gibiydi, onun güzelliği. Ama  airler mutsuz insanlardır; ruhları böyle bir güzelliğin tema asıyla ne kadar y celirse yücelsin, yine de bir gözyaşı tufanıyla ku atılmı  hissedeceklerdir kendilerini.

Selma konu kan olmak şöyle dursun, düşünceli bir yapıya sahipti; ve onun sessizliği, insanı, bir d   ler  lemine çekip götüren ve ona kendi yüreğinin vuru larını dinleten bir tür m zikti. Bir müzik ki, insana, kendi duygu ve düşüncelerinden türeyen ve insanın karşısına dikilip gözlerinin içine bakan s retleri görünür hale getirirdi.

Hayatının her veçhesiyle sanki derin bir hüzün örtüsü ku anmı tı. Bu  rt , onun  a ırtıcı güzelliğini daha da artırıyordu, tıpkı  i ek a mı  bir ağacın sabah sisi içinde göze daha hoş gözükmesi gibi...

Onun ruhunu benimkine bağladı, hüzün; her birimiz ötekinin yüzünde, yüreğin hissettiği şeyi görüyor, sesinde de dile

gelmez olanın, dile getirilemez olanın yankısını işitiyordu. Tanrı bu iki teni bir araya getirmişti ve ayrılmaları derin bir kederden başka bir anlama gelmezdi.

Mahzun bir gönül, ancak bir benzeriyle birleştiği zaman huzur bulur. Böyleleri, bir yabancının, yabancı bir ülkede kendi gibi bir yabancıda bulduğu hoşnutluğu bulmuşçasına, coşkuyla birleşir, yakınlaşırlar birbirleriyle. Hüzün aracılığıyla birleşen gönüller, mutluluğun verdiği doyum sonucu kopmazlar birbirlerinden. Gözyaşlarıyla arınan aşk ebediyen saf ve güzel kalacaktır.

FIRTINA

Faris Efendi, bir gün beni evinde akşam yemeğine davet etti. Daveti büyük bir memnuniyetle kabul ettim, çünkü, Selman'ın elleriyle göğün sunduğu kutsal ekmeğe açtı ruhum. Öyle manevi bir ekmek ki, biz yedikçe, gönlümüz daha da acıkıyor ona. Arap şairi Kays'ın, Dante'nin, Sapho'nun tattığı ekmekti, bu; onların kalplerini tutuşturan ekmek; hamurunu, öpücüklerin tadı ve gözyaşlarının tuzuyla tanrıçaların yoğurduğu ekmek...

O akşam, Farris Efendinin evine vardığımda, Selma'yı bahçede bir bankta oturuyor buldum. Beyaz ipek elbisesi içinde

bir gelin gibi, yahut orada nöbet bekleyen bir peri gibi başını ağaca yaslamıştı.

Sessizce ve saygıyla yaklaştım ve onun yanına oturdum. Konuşacak bir şey bulamıyordum; aklıma gelen her şey o anın güzelliğini bozacak gibi geliyordu bana; bunun için sessiz kaldım. Konuşan yalnızca yüreğimdi. Selma'nın da yüreğimin söze dökülmeyen çağrısını işittiğini ve içimden geçenleri gözlerimden okuduğunu hissediyordum.

Birkaç dakika sonra yaşlı adam geldi ve her zamanki sıcak tavrıyla beni selamladı. Elini bana uzatırken, kızıyla beni birleştiren sırları takdis ediyormuş gibi geldi bana. Sonra, "Yemek hazır, çocuklarım, sofraya gidelim." dedi. Oturduğumuz yerden kalktık ve onu izledik. Selma'nın gözleri parlıyordu; çünkü babasının bizi çocukları olarak çağırması yeni bir güç katmıştı, sanırım, o akşam onun da yüreğinde dolaşan sıcak duygulara.

Masaya oturduk. Yemek yiyor, eski şaraptan yudumluyorduk, fakat ikimizin de ruhu uzaklardaydı. İkimiz de, öyle hissediyordum ki, geleceği ve onun önümüze sereceği zorluklarını düşünüyorduk.

Oradaki üç kişi de belki birbirinden farklı düşünceler içindeydi. Fakat hepimizi birleştiren konu aşkı. Üç masum insandık, bu konuda duyguları zengin, fakat bilgisi kıt. Kızını seven ve onun mutluluğunu düşünen yaşlı bir adamın tasarladığı bir drama; geleceğine endişeyle bakan yirmi yaşında bir genç kız ve düş gören bir genç adam, düş gören ve kaygılanan; hayatın ne şarabını, ne sirkesini tatmış; aşkın ve bilginin doruklarına varmaya çalışıyor, ama kendini yukarılara çekecek gücü yok. Biz üç kişi alacakaranlıkta, o ıssız evde oturmuş yiyor, içiyorduk; göğün gözleri önünde, güvenlik içindeydik, fakat kadehlerimizin dibine ıstırap ve kaygı çöreklenmişti.

Yemek faslı bitince, hizmetçilerden biri, kapıda, Farris Efendi'yi görmek isteyen bir adamın olduğunu haber verdi. Yaşlı adam, "Kimmiş?" diye sordu. "Piskoposun mesajını getiren biri." diye cevap verdi hizmetçi. Bir an sessizlik oldu ve bu süre içinde Farris Efendi, göklerin muradını anlamak

için başını yukarılara diken bir peygamber gibi, kızının gözlerinin içine baktı. Sonra dönüp hizmetçiye, “Söyle içeri gelsin.” dedi.

Hizmetçi çıktıktan biraz sonra içeriye, özellikle seçilmişçesine, doğuya has kıyafetler içinde, uçları kıvrılmış gür bıyıklı bir adam, yaşlı ev sahibini selamlayarak, “Piskopos hazretleri, benimle, özel arabalarını gönderdiler, sizi ona götürüyüm diye. Sizinle önemli bir meseleyi istişare etmek istiyorlarmış.” dedi. Yaşlı adamın yüzü bulutlandı, yüzündeki tebessüm silindi. Bir an derince düşündükten sonra bana yaklaştı ve dostça bir sesle, “Umarım, döndüğümde sizi yine burada bulurum, çünkü Selma, bu ıssız evde sizin beraberliğinizden zevk duyacaktır.” dedi.

Bunu söyledikten sonra Selma’ya döndü ve gülümseyerek, buna bir itirazı olup olmadığını sordu ona. Selma başını olumlayarak salladı, fakat yanakları kızarmıştı. Lirden çıkan ezgilerden daha tatlı bir sesle, “Konuğumuzu hoşnut etmek için elimden geleni yapacağım.” dedi.

Selma, babasını ve Piskoposun habercisini götüren arabayı, gözden kaybolunca ya kadar, pencereden izledi. Sonra dönüp geldi ve yeşil ipekli kumaşla kaplı divanda, benim karşıma oturdu. Sabah rüzgârıyla yeşil otların üzerine eğilen bir zambağı andırıyordu. Göklerin dileğiymiş, o gece, sessizliğin, aşkın, büyüleyici bir güzelliğin ve erdemin birlikte ikamet ettiği, ağaçlarla çevrili muhteşem evinde, Selma'yla yalnız kalmam.

İkimiz de sessizdik, her birimiz ötekinden bekliyordu konuşmasını, fakat iki ruh arasında anlaşmanın tek yolu konuşmak değildir. İki kalbi bir araya getiren dillerden ve dudaklardan çıkan sesli harfler değildir. Ağızdan çıkan sözlerden daha büyük ve saf bir şey var: Sessizlik. O, ruhlarımızı aydınlatır, kalplerimize fısıldar ve onları bir araya getirir. Sessizlik bizi kendimizden koparır, gönlün göklerinde gezdirir ve yaklaştırır en yukarılarda olana. O hissettirir, tenlerin hapisane hücrelerinden, dünyanın da bir sürgün yerinden başka bir şey olmadığını bize.

Selma bana baktı ve gözleri, kalbinin sırrını ifşa etti. Sonra sakın bir sesle, “Gel,

bahçeye gidip ağaçların altında oturalım ve dağların ardından doğan ayı seyredelim” dedi. Bu teklife uyup yerimden kalktım, fakat tereddüt içindeydim.

“Ay yükselip de bahçeyi aydınlatıncaya kadar burada kalmamız daha iyi olmaz mıydı?” dedim, “Çünkü karanlık ağaçları, çiçekleri örtüp saklıyor. Hiçbir şey göremiyoruz.”

“Karanlık ağaçları, çiçekleri saklıyor olsa bile,” dedi, “aşkı kalplerimizden saklayamayacak.”

Garip bir tonlamayla bunları söyledikten sonra, gözlerini ötelere çevirdi ve pencereden dışarı baktı. Ben sessiz kaldım; her sözcüğün gerçek anlamını tartarak, söylediği sözü düşünüyordum. Sonra, söylediklerinden pişman olmuş gibi, bakışlarını bana çevirerek, ağzından çıkan sözcükleri, gözlerinin o büyüleyici güzelliğiyle hafızamdan silmek istermişçesine ısrarla gözlerimin içine baktı. Fakat o bakışlar, o büyüleyici gözler, onun sözlerini bana unutturmak şöyle dursun, sonsuza kadar orada kalmak üzere hafızama kazınan o tatlı sözleri kalbimin derinliklerinde bir kere daha yankılandırdı. Bu dünyada,

her güzellik ve büyüklük, insanın içine doğan bir tek düşünce ya da duyguyla varlık bulur. Bugün  evremizde, bizden önceki kuşakların eseri, güzel ve büyük olarak gördüğümüz her şey, somut varlığıyla ortada görünmeden önce mutlaka bir insanın aklında bir düşünce ya da kalbinde bir dürtü, bir saik olarak doğmuş ve ta ınmı tı. O kadar kanın akmasına yol açan ve insanların zihnini özgürlük düşüncesine yönelten devrimler, milyonlarca insanın canına mal olmadan önce, bir tek insanın zihninde ve kalbinde bir tasavvur ve tutku olarak doğmuştu. Koskoca imparatorlukları, krallıkları ortadan kaldıran yok edici savaşlar, gerçekleşmeden önce, bir bireyin zihninde bir tasarım olarak var olmuşlardı. İnsanlığın gidişini değiştiren yüksek öğretiler, çok defa, dehasıyla öteki insanların arasından seçilip ayrılan bir tek insanın düşüncesi olarak doğmuştur. Bir tek düşünce, ba latmı tır Piramitlerin inşasını; bir tek kişinin ruhunda olup bitenler, açmıştır İslam uygarlığının yolunu. Ve eğer olmuşsa, bir tek insanın iradesi ya da gafleti sebep olmuştur İskenderiye kütüphanesinin yanmasına.

Bir gece bir düşünce doğar içinize ve sizi ya yüce konumlara yükseltir ya da tımarhaneye tıkar. Bir kadının bakışı sizi dünyanın en mutlu ya da bahtsız adamı kılar, bazen bir insanın ağzından çıkan bir söz sizi zengin ya da yoksul yapar.

O gece Selma'nın söylediği sözler, geçmişimle geleceğim arasında yakaladı beni. Okyanusun ortasında demir atmış bir tekne gibi oldum. O sözler, yalnızlık içinde kendimi bıraktığım gençlik uykusundan uyandırdı ve hayatla ölümün, her birinin kendi rollerini oynadıkları sahneden içeri itti beni.

Bahçeye indiğimizde, çiçek kokularıyla yüklü bir esinti karşıladı bizi. Bir yasemin ağacının yanındaki banka oturduk. Gökler, mavi derinliklerin ötesinden bizim hikâyemizi izlerken, uyuyan doğanın soluk alıp verışı işitilir gibiydi.

Ay, Sunnin Dağı'nın tepesinden yükseldi ve sahili, tepeleri ve sıra dağları aydınlattı. Ve biz, vadinin yamaçlarındaki köyleri, ayın ışığı altında yokluktan aniden ortaya çıkmış varlık kümeleri olarak görebiliyorduk. Ayın gümüş ışığı altında Lübnan'ın bütün güzelliği gözlerimizin önündeydi.

Batılı şairler Lübnan'ı, Adem'le Havva'nın yeryüzüne inmesinden sonra Aden cennetinin kaybedilmesi gibi, Davut, Süleyman ve öteki peygamberler gelip gittikten sonra unutulmuş efsanevi bir ülke olarak düşünürler. Bu şairler için 'Lübnan' sözcüğü, yamaçları kutsal sedir ağaçlarının kokusundan geçilmeyen bir dağ çağrıştıran poetik bir sözcüktür. Yine bu sözcük onlara, bakır kubbeli ve mermer sütunlarıyla heybetli, ele geçirilemez tapınakları ve vadilerde otlayan geyikleri hatırlatır. Ben de o gece Lübnan'ı biraz o şairlerin hülyalı gözleriyle gördüm.

Nesnelerin görünüşü duyguların niteliğine ve yoğunluğuna göre değişir; ve biz böylece, onlarda büyü ve güzellik görürüz. Büyü ve güzellik daha çok bizim kendi içimizdedir.

Ay ışığı, yüzünde, boynunda, kollarında yansırken, Selma, güzellik ve aşk tanrıçası İştar'ın, müminlerin elleriyle yontulmuş, fildişinden bir heykeli gibi görünüyordu. Bana bakarak, "Niçin sessizsin böyle?"

diye sordu, “Niçin biraz geçmişinden bahsetmiyorsun bana?” Onun yüzüne bakınca, sessizliğim çözülüp gitti; dakikalar boyunca kapalı duran dudaklarımı açtım ve “Bu bahçeye geldiğimizde söylediğim sözü hatırlıyor musunuz?” dedim ona, “Çiçeklerin fısıltısını ve sessizliğin şarkısını işiten bir ruh, benim ruhumun çığlığını da, yüreğimin vuruntusunu da işitebilir.”

Yüzünü elleriyle kapadı ve titreyen bir sesle, “Evet, hatırlıyorum ve işittim,” dedi, “gecenin bağrından gelen sesi de, günün yüreğinden yükselen vuruntuyu da...”

Geçmişimi ve kendim de dahil Selma’dan başka her şeyi, herkesi unutarak ona, “Ben de seni işittim, Selma.” diye cevap verdim ona. “Havada gezinen ve bir nabzın atışı gibi, bütün evrenin titreşmesine yol açan müziği duydum.”

Bunları işitince, Selma gözlerini kapadı ve ben onun dudaklarında elemle karışık bir hoşnutluk gülüşü gördüm. Yumuşak bir sesle, “Şimdi artık biliyorum ki, gökten daha yüksek, okyanustan daha derin, hayattan, ölümden ve zamandan daha engin, daha akıl erdirilmez bir varlık var.” diye fısıldadı.

İşte o andan sonra Selma'nın, benim için bir dosttan, arkadaştan daha değerli, bir kız kardeşten daha yakın ve bir sevgiliden daha sevgili olduğunu hissettim. Üstün bir düşünce, harikulade bir rüya ve her şeye baskın çıkan taşkın bir heyecandı benim için, o.

Aşkın, uzun süreli bir arkadaşlıktan, süreğen bir beraberlikten doğduğunu söylemek yanlıştır. Aşk, ruhsal yakınlığın ürünüdür ve bir anda ve hazırlıksız yakalamıyorsa sizi, yıllar ve kuşaklar boyu da yakalamayacak demektir, bu.

Selma, başını, ufkun gökyüzüyle buluştuğu Sunin Dağı'nın doruğuna doğru kaldırdı ve "Dün, beraber yaşadığımı ve babamın sevgi ve ihtimamı altında sakın sakın yanında oturduğum bir kardeş gibiydin benim için." dedi, "Ama şimdi, seninle ilgili olarak, kardeşçe bir yakınlıktan daha sıcak ve karmaşık bir şeylerin varlığını hissediyorum içimde. Sevgiyle korkunun, aşına olmadığım bir karışımı, aynı anda hem elem, hem de mutlulukla dolduruyor içimi."

“İçimize uğradığı zaman bizi korkutan, bizi sarsan bu duygu, ayı dünyanın, güneşi de Tanrı’nın peşinden sürükleyen doğa yasası gibi bir şey olmalı.” dedim ben de.

Elini başıma koydu ve saçlarımın arasında gezdirdi parmaklarını. Yüzü aydınlanmış, gözlerinden, zambak çiçeğinin yapraklarından süzülen çiğ damlaları gibi gözyaşları akıyordu yanaklarına. “Kim inanır bizim hikâyemize – kim inanır, şu an, düne kadar birbirimizi tanımıyor olmanın ve bu koşullarda varlığı doğal olan kuşkunun önümüze koyabileceği bütün engellerini aşarak, sevginin güvenliğine ulaştığımızı?” dedi, “Ve kim inanır, bizi ilk defa bir araya getiren Nisan ayının, kutluların en kutlusu bir hayatın içinde mola verdirdiğine bize?”

Bunları söylerken, eli hâlâ başımda geziniyordu. Parmaklarıyla saçlarımın içinde dolaşan bu yumuşak, bu harikulade güzel elin yerine, başımda, bir kral tacının yahut bir zafer çelenginin olmasını yeğlemedim kesinlikle.

Ona, “İnsanlar bizim hikâyemize inanmayacaklar, çünkü, aşkın, mevsimlerin

yardımı olmadan büyüyen, tomurcuklanan tek çiçek olduğunu bilmiyor onlar.” diye karşılık verdim ve ekledim, “Fakat bizi ilk defa bir araya getiren ay, Nisan ayı ve kutsalın kutsalı bir hayatın içinde bir arada tutan saat da, bu saat değil mi? Ruhlarımızı doğumdan önce bir araya getiren ve bizi sonraki bütün günler ve geceler için birbirimizin mahpusu yapan, Tanrı’nın eli değil mi? İnsanın hayatı, inancımıza göre, ana karnında başlamıyor ve asla mezarda bitmiyor. Ve bu, ay ışığı ve yıldızlarla dolu engin gök, seven ruhlardan ve sevginin gücünü hisseden gönüllerden boşaltılmış bir gök değil.”

Elini saçlarımın içinden geri çektiğinde, saçlarımın kökünde, gece rüzgârıyla karışıp kaynaşan bir elektrik titreşimi hissettim adeta. Tapınakta, sunağın taşlarını öperken huşu duyan bir mümin gibi, Selma’nın elini tuttum, ateş gibi sıcak dudaklarıma götürdüm ve hatırası yüreğime işleyen ve tatlılığıyla ruhumun en derinlerinde uyuklayan tahassüsleri ayaklandıran, uzun bir öpücük kondurdum. Her dakikası bir aşk yılına denk olan bir saat kadar

bir vakit geçmişti. Gecenin sessizliği, ay ışığı, çiçekler, ve ağaçlar, aniden, dört nala giden atların ayak sesleri ve bir arabanın teker sesleri işitilinceye kadar, aşktan başka her türlü realiteyi unutturmuştu bize. Mutlu baygınlığımızdan uyanarak, gömüldüğümüz düşler dünyasından sıyrılıp, şaşkınlık ve sefaletin dünyasına döndük ve yaşlı adamın çağırıldığı görevden döndüğünü ğrendik. İkimiz de kalktık ve onu karşlamak için bahçeye doğru yürüdük.

Araba bahçenin girişine varınca, Farris Efendi, arabadan indi ve sırtında ağır bir yük taşıyormuşasına hafıe öne doğru eğilerek, yavaş adımlarla bize doğru yürüdü. Selma'ya yaklaştı ve iki elini de onun omuzlarına koyarak gözlerinin içine baktı. Kırık yanaklarından aşağı gözyaşları süzülüyor, dudakları kederli bir gülüşle titriyordu. Kısık bir sesle, "Sevgili Selma'm benim, çok yakın bir zamanda babanın kolundan çıkıp, bir başka erkeğin koluna gireceksin." dedi, "ok yakında, kader seni bu ıssız evden alıp dünyanın başka yerlerine götürecek. Bu bahçe senin adımlarının, ayak seslerinin verdiği hazzı

kaybedecek ve baban bir yabancı gibi olacak senin için. Bütün bunlar beklenen şeyler. Tanrı, yardımcın olsun.”

Bu sözleri işitince, Selma’nın yüzünü bulutlar kapladı ve bir ölüm haberi almış gibi bakışları dondu, donuklaştı. Sonra da, vurulan, acı çeken ve çırpınan bir kuş gibi titrek, boğuk bir sesle, “Ne diyorsunuz siz? Ne demek istiyorsunuz? Nereye gönderiyorsunuz beni” diye bağırdı.

Sonra, babasını böyle konuşturan sırrı arayan gözlerle ona baktı. Bir an sonra, “Anlıyorum, dedi, anlıyorum her şeyi. Piskopos sizden beni istedi, değil mi? Bu kanatları kırık kuş için bir kafes hazırladı ve o kafese kilitlemek için beni istedi. Anlatmak istediğin şey, bu, öyle değil mi, baba?”

Yaşlı adamın cevabı derin bir iç çekişi oldu. Yumuşak bir tavırla, kızını eve götürürken, ben bahçede, güz yapraklarını sürükleyen bir fırtına gibi üzerime abanan şaşkınlık içinde, orada bahçede dikilmiş olarak kaldım. Sonra kendimi toplayıp onların arkasından oturma odasına gittim;

ve sıkıntı vermekten kaçınarak, Farris Efendi'nin elini sıktım, Selma'ya, göğümün bu en parlak yıldızına elemle baktım ve konağı terk ettim.

Bahçeden tam çıkarken, yaşlı adamın beni çağıran sesini işittim ve arkama dönüp ona yaklaştım. Özür dileyen bir tavır içinde elimi elinin içine aldı ve “Bağışla beni, oğlum.” dedi, “Gözyaşı dökerek akşamı size zehir ettim. Fakat, ne olur, evim ıssızlaşınca ve ben yalnız, umutsuz tek başıma kalınca beni görmeye gel. Gençlik, yaşlılıkla bir araya gelmekte zorlanıyor olabilir, tıpkı sabahın geceyle asla karşılaşmak istememesi gibi; fakat sen yine de buraya gel ve babanla geçirdiğim gençlik günlerimi hatırlat bana. Hayatın, artık kendi çocukları arasında saymadığı bana, uzun zamandır anlatmaz olduğu, hayata dair yeni haberler getir. Selma gittikten sonra, bana uğramayacak ve beni yalnızlığa mı terk edeceksin?”

O bu acı dolu sözleri söylerken ve ben de bir karşılık vermeden onun elini sıkarken, gözlerinden düşen sıcak gözyaşı damlalarının elimi ıslattığını hissettim.

Ben de yoğun bir acıyla titrerken, kalbimin, koparcasına çarptığını duyuyordum. Başımı yukarı kaldırdığımda, gözlerimdeki yaşları görünce, bana doğru uzandı ve dudaklarıyla anlıma dokundu. “Güle güle, oğlum, Allah’a emanet ol.”

Yaşlı bir adamın gözyaşları, genç bir adamınkinden daha çoktur; gözyaşları, yaşlı bir adamda, gücünü yitiren bedenden geriye kalan şeydir çünkü. Genç bir adamın gözyaşlarıysa, gülün yapraklarından süzülen çiğ damlaları gibidir. Yaşlı bir insana gelince, onun bedeninden kopup ayrılan şeyler, kış yaklaşırken rüzgârın koparıp götürdüğü sarı yapraklar gibidirler.

Farris Kerami Efendi’nin evinden uzaklaşırken, Selma’nın sesi hâlâ kulaklarımda çınlıyor, güzel yüzünün, ayrılma anında, aldığı haberden ötürü keder ve öfkeyle kasılan hayali bırakmıyordu peşimi. Babasının, elime damlayan gözyaşıysa, benimdeki varlığını, kuruyuncaya kadar hep hissettirdi bana.

Benim oradan ayrılışım, Adem’in cennetten çıkarılışı gibiydi, fakat bütün bir

yeryüzünü benim için bir Aden cennetine çevirmek için, benim gönlümün Havva'sı yoktu yanımda. Erken saatlerinde, kendimi yeniden doğmuş gibi hissettiğim o gece, aynı zamanda, ölümün yüzünü de ilk defa görür gibi olduğum gece oldu benim için.

Güneş, bu duygularla uykusuz geçen bir geceden sonra, yükseldi ve yeşermeye yüz tutmuş şeyleri sıcağıyla kavurdu.

ATEŞ GÖLÜ

İnsanın gecenin karanlığında gizleyerek yaptığı her şey, gün ışığında ortaya çıkar. Birine mahremiyet içinde söylenen bir söz, bazen beklenmedik biçimde umumi konuşmaların konusu olur. Bugün kendi köşemizde, kendi kabuğumuzun içinde yaptığımız bir iş, ertesi gün bir de bakarız ki, her sokağın başından kendini ilan ediyor gelip geçene.

İşte bütün bunlar gibi, karanlığın, gizliliğin hayaletleri de, Piskopos Galip'le Farris Kerami Efendi'nin buluşmalarının konusunu ve bu ilkinin ötekinden ne istediğini, benim kulağıma da ulaşınca kadar, çevreye yaydılar.

Piskopos Bulos Galip'le Farris Efendi arasında o gece tartişılan mesele, yoksulların, dulların ya da öksüzlerin sorunları hakkında değildi. Piskopos'un özel arabasını gönderip de Farris Efendi'yi evine getirtmesindeki amaç, Selma'nın, Piskopos'un yeğeni Mansur Galip Bey'e nişanlanması meselesiydi.

Selma, varlıklı Farris Efendi'nin biricik çocuğuydu ve Piskopos'un bu iş için Selma'yı seçmesi, onun güzelliğı ve soylu ruhu için olmaktan çok, babasının, Mansur Bey'e hatırı sayılır bir servet sağlayarak onu önemli adamların arasına katacak olan parası içindi.

Doğru'da kilisenin liderleri sadece kendi zenginlikleriyle doyuma ulaşmazlar; fakat aile üyelerinin de itibar sahibi, sözü dinlenir insanlar sınıfına geçmeleri için ayrı bir çaba sarf ederler. Bir prensin adı sanı, mevkii, en büyük oğluna geçer, fakat din büyüklerinin gördüğü saygı ve itibar, bunların genellikle kendi çocukları olmadığı için, kardeşlerine ve yeğenlerine geçer. Ruhbanlık kurumu olan yahut tahrifat yoluyla buna zorlanan hemen her dinde yüksek dini görevler üstlenen şahsiyetler

denizlerde yaşıyan kimi sürüngenlere benzerler; bunlar avlarını dokungaçlarıyla sararlar ve kanını birden çok sayıdaki ağızlarıyla emerler.

Piskopos, yeğeni için Selma'nın elini babasından istediğinde, ondan aldığı tek cevap, derin bir sessizlik ve gözlerinden süzülen gözyaşları oldu. Adamcağız tek çocuğunu kurban vermek, kaybetmek istemiyordu. Genç bir kadın oluncaya kadar üzerine titreyerek yetiştirdiği biricik kızından ayrılması istenen herkes içi titreyerek aynı tepkiyi verir. Kızlarının izdivacıyla annesinin duyduğu elem ve kaygı, oğullarını evlendirirken duydukları sevinç ve mutluluğa hemen hemen denktir. Çünkü, evlenen kız onlar için bir tür kaybedilmiş bir aile üyesi gibiyken, evlenen oğul aileye yeni bir üye kazandırıyor gibi hissedilir.

Farris Efendi Piskopos'un talebini, onun dini kimliğine geleneksel olarak itaat etmek zorunda olduğunu düşündüğü için çaresizlikten reddedemedi. Oysa Piskopos'un yeğenini çok iyi tanıyor ve ne kadar tehlikeli, sevgiden yoksun, kötü, dalavereci, güvenilmez biri olduğunu biliyordu.

Lübnan'da hiçbir Hristiyan, Piskopos'un iradesine karşı geldiği halde, eski durumunu sürdürüp ayakta kalamaz. Kimse, kilise büyüğüne itaatsizlik yapıp da itibarını koruyamaz. Göz, göz olmaktan çıkmadan mızrak darbesine dayanamaz. Ve el, kesilmeden, tutup sıkamaz kılıcın keskin tarafını.

Varsayalım ki, Farris Efendi Piskopos'a karşı geldi ve onun talebini reddetti; Selma'nın ismi hemen kötüye çıkarılır ve işlemediği günahlarla dile düşer. Tilkinin ulaşamayacağı kadar yukarda olan üzümler koruk olur hesabı, kötü ünü kulaktan kulağa her tarafa yayılır.

Bütün bu kaygıları kullanarak yazgı Selma'yı kısıvrak yakalayıp, aşağılanmış bir köle gibi bahtsız doğulu kadınların kafilesine katmıştı. O asil ruh da, böylece, tam da çiçek kokularıyla baygınlık veren bir gecede, ay ışığı altında aşkın beyaz kanatlarıyla havalandıktan sonra tuzağa düşürülmüştü.

Bazı ülkelerde, babaların, annelerin serveti bir bedbahtlık kaynağıdır çocuklar için. Annenin ve babanın, çocukları için, güven altında tutmak niyetiyle servetlerini

sakladıkları geniş ve sağlam kasa, bazı durumlarda, varislerinin ruhları için daracık ve karanlık bir hapishaneye dönüşür. Pek çok insanın tapındığı Kadiri Mutlak Dinâr, bir ifrite, bir şeytana dönüşür ve ruhları cezalandırıp, gönülleri karartır. Selma Kerami, ebeveyn servetinin ve güvey ihtirasının işte bu kurbanlarından biriydi. Babasının serveti olmasaydı, muhtemeldir ki, mutlu bir hayatı olacaktı.

Bir hafta geçti. Selma'ya duyduğum aşk benim tek avuntumdu; geceleri bana mutluluk şarkıları söyleten, şafak vakti, hayatın anlamını, tabiatın sırlarını ifşa etmek için beni uykudan uyandıran şey buydu. Bu, öylesine gökten inmiş bir aşk gibiydi ki, kıskançlığı da, paraya, çıkara ilişkin hırsları da, insanın burnunu büyütürken ruhunu küçülten kibri de benden uzak tutuyordu. İnsanın içini hoşnutlukla arındıran derin bir yakınlık hissiydi, bu; karşılandığı zaman ruhu umulmadık zenginliklerle doyuran derin bir sevgi açlığıydı. Ruhu tahrik etmeden, insana, yeryüzünü cennete, hayatı tatlı, muhteşem bir rüyaya çevirme ümidi veren derin bir

hassasiyet haliydi. Öyle ki, sabahları, kırlarda dolaşırken artık, tabiatın uyanışında sonsuzluğun işaretlerini görüyordum. Kıyıda kayaların üzerine oturduğumda, dalgalar, sonsuzluğun şarkısını söylüyor gibi geliyordu bana. Sokaklarda yürürken, hayatın güzelliğini; gelip geçenlerin, çalışan insanların yüzlerinde, hareketlerinde insan soyunun görkemini görüyordum.

O günler rüya gibi geçti, bulut gibi dağılıp gitti; ve bana keder veren hatıralardan başka bir şey bırakmadı. O günlerde bana baharın güzelliğini, tabiatın uyanışını gösteren gözlerim, artık fırtınanın hışmından, kışın sefaletinden başka bir şey göremiyorlardı. Dalgaların şarkısını zevkle dinlemek için kullandığım kulaklar, artık sadece rüzgârın uğultusunu ve kayalıkları hınçla döven denizin homurtusunu işitebiliyorlardı. İnsan soyunun bitmek bilmeyen mutlu çabasını ve evrenin ihtişamını gözlemleyen ruhumu, şimdi umut kırıklığı ve yenilgi duygusu kemiriyordu. Hiçbir şey o sevgi günlerinden daha güzel değildi ve yine hiçbir şey bu kapkaranlık keder geceleri kadar elem verici değildi.

Bu bunalım, dayanamayacağım düzeye varınca, bir hafta sonu, Selma'nın evine – Güzellik abidesinin dikili olduğu, aşkın, tutsaklarını takdis ettiği, ruhun tapınabildiği ve kalbin alçakgönüllüce diz çöküp dua edebildiği o eve bir kez daha gittim. Bahçeden içeri girerken, beni bu dünyadan çekip uzağa götüren ve çatışmalardan ve zorluklardan azade tabiatüstü aleme yerleştiren bir güç hissettim kendimde. Göklerden vahiy alan bir mistik gibi kendimi ağaçların, çiçeklerin arasında hissediyordum ve evin girişine yaklaşırken Selma'yı, bir hafta önce, Kader'in benim hem mutluluğumun, hem de elemimin başlangıcı için seçtiği o gece, ikimizin altında yan yana oturduğumuz yasemin ağacının altında oturuyor buldum.

Ben yaklaşırken ne yerinden kalktı ne de konuştu benimle. Geleceğimi sezgisel olarak biliyor gibiydi. Ve yanında oturduğumda bir an beni süzdü, sonra derinden içini çekerek başını yukarı kaldırıp göğe baktı. Hülyalı bir sessizlikten sonra bakışlarını tekrar bana çevirdi, elimi titreyen

elinin içine aldı ve baygın bir sesle, “Yüzüme bak, dostum, ve orada gördüklerinden, senin bilmek istediğin, benimse anlatamadığım şeyi çıkarmaya çalış.” dedi, “Yüzüme bak, sevgilim, Yüzüme bak, kardeşim...”

Gerçekten de dediği şeyi yapmak için, birkaç gün önce, arı duru bir gölde nilüfer çiçekleri gibi gülen ve mutluluktan her an uçmak üzere olan bir bülbülün kanatları gibi kıpır kıpır açılıp kapanan gözlerinin, donuklaşmış olduğunu ve ancak keder ve elemle sönük bir ışıkla parladığını gördüm. Bir zambağın sararıp solmuş yapraklarını hatırlatan yüzü rengini ve parlaklığını yitirmiş gibiydi. O güzel, tatlı dudakları, sonbaharın, soldurduğu iki gül yaprağıydı sanki. Fildişinden muhteşem bir sütun gibi olan boynu, şimdi, kafasının içini dolduran üzüntünün yüküyle dik duramıyormuş gibi öne eğilmişti. Fakat, Selma’nın yüzünde gördüğüm bütün bu değişiklikler, ayın yüzünü kaplayan ve geçip gitmek üzere olan, öyle olduğu için de onu daha da güzelleştiren bir bulut gibi görünüyordu bana. Ne kadar büyük bir acıyı ve trajediyi ele verirse versin, içindeki

sıkıntıyı yansıtan bir bakış, bu yüze güzellik üstüne güzellik ekliyordu. Fakat sessiz ve ifadesiz tutularak, altındaki sırları ele vermemeye zorlanan yüzün kendisi, çizgilerinin neredeyse kusursuz simetrisine rağmen, birkaç gün önceki kadar güzel değildi. İçindeki şarabın rengi, kadehin saydam kristallerinden geçerek gözümüze ulaşmadan, dudaklarımızı tahrik etmez.

Selma, o akşam, hayatın acı ve tatlı, iki şarap tadını bir araya getiren gökçe kokteyllle dolu bir kadeh gibiydi. Bu haliyle, farkında olmadan, kocasının ağır boyunduruğu boynuna bağlanmadan, babasının evini terk edemeyen ve kocasının evinde, kaynanasının her türlü kahrını çekmek üzere köle hayatına başlayıncaya kadar sevgili annesinin kolları arasından ayrılmayan doğulu kadını simgeliyordu.

Selma'nın yüzüne bakmaya ve onun çöküntü içindeki ruhunu dinlemeye, gördüklerimin, hissettiklerimin verdiği acıyla kıvranmaya devam ediyordum, ta ki, vak-
tin bittiğini ve dünyanın var olma zevkini

artık vermez olduğunu hissedinceye kadar. Onun yalnız, sabit bir şekilde bana bakan hüzünlü, dalıp dalıp giden gözlerini görebiliyor, elimi tutan soğuk ve titreyen elini hissediyordum.

Dalıp gittiğim âlemden, Selma'nın, sakın bir sesle söylediği, "Gel, sevgilim, korkunç geleceği, başımıza gelmeden tartışalım." sözleriyle uyandım. "Babam, benim hayat ve ölüm ortağım olacak kişiyi görmek için biraz önce ayrıldı evden. Tanrı'nın, benim var oluşum için belirlediği amacın tahakkukuna memur ettiği babam, kaderin, bundan sonraki hayatım için bana efendi olarak seçtiği adamı görmeye gitti. Genç kızlığım boyunca bana arkadaşlık eden yaşlı adam, bundan sonraki yıllarımda bana arkadaş olacak kişiyi şehrin merkezinde görmeye gitti. Bu gece iki aile evliliğinin tarihini belirleyecek. Ne kadar tuhaf ve etkileyici anlar, şu anlar! Geçen hafta tam da bu saatlerde, yine bu yasemin ağacının altında, aşk ilk defa ruhumu kucaklarken, kader de Piskopos'un konağında, bundan sonraki hayatımın hikâyesi için ilk cümleyi yazıyordu. Ve şimdi, babamla sözlüm

evlilik gününü belirlemek için bir araya gelirken, senin ruhunu, benimkinin çevresinde, su kaynağının üstünde dolaşan ve aç bir yılan tarafından gözetlenen susuz bir kuş gibi dolaştığını görüyorum. Oh, ne büyük bir gece, bu! Ve ne kadar derin sırlarla dolu!

Bu sözleri dinlerken, mutlak bir umutsuzluğun koskoyu gölgesinin, çocukluk çağını bile yaşamaya fırsat vermeden, aşkımızı boğmak için, onu sımsıkı kuşattığını hissettim. “O kuş, susuzluktan ölünceye ya da o yılanın çenelerinin arasına düşüp, ona yem oluncaya kadar, o gözenin üstünde kanat çırpmaya devam edecek.” dedim ona.

“Hayır, sevgilim, dedi, bu bülbül sağ kalacak ve karanlık basıncaya, bahar geçip gidinceye, dünyanın sonu gelinceye kadar şakımaya devam edecek. Susturulmaması onun sesi sonsuza kadar. Çünkü onun sesi hayat veriyor benim kalbime. Onun kanatları asla kırılmamalı, çünkü onun kanatlarının rüzgârı benim kalbimin üzerindeki kara bulutları dağıtıyor.

O zaman, “Selma, sevgilim benim, susuzluk onu bitirecek ve korku öldürecek onu.” diye fısıldadım ona.

Titreyen dudaklarla, “Ruhun susuzluğu, maddi şeylerin verdiği sarhoşluktan daha tatlıdır.” diye cevap verdi hemen, “Ve ruhun çektiği korku, bedenin tattığı güvenlik hissinden daha değerlidir. Dinle beni, sevgilim, dikkatle dinle; bugün, hakkında hiçbir şey bilmediğim yeni bir hayatın kapısı önünde dikilmiş duruyorum. Takılıp düşmemek için yürüdüğü yolu hissetmeye çalışan kör bir insan gibiyim. Babamın serveti, kurtaracağına, köle pazarına düşürdü beni ve Piskopos’un yeğeni satın aldı beni. Ne tanıyorum, ne de seviyorum onu. Fakat onu sevmeyi, ona itaat etmeyi, ona hizmet etmeyi ve onu mutlu etmeyi öğrenmem gerekecek. Zayıf bir kadının, güçlü bir erkeğe verebileceği her şeyi vermem gerekecek ona.

“Fakat sen, sevgilim, sen daha hayat yolunun başındasın. Hayatın, çiçeklerle döşeli patikasında özgürce yürüyebilirsin. Yüreğini, yolunu aydınlatan bir meşaleye dönüştürerek dünyayı dolaşmakta özgürsün. Özgürce düşünebilir, konuşabilir, özgürce

davranabilirsin. Ve ismini hayatın alınının ortasına yazabilirsin, çünkü sen erkeksin. Bir efendi gibi yaşayabilirsin, çünkü senin babanın serveti seni alınıp satılman için köle pazarına çıkarmayacak Seçtiğin kadınla evlenebilirsin ve bu kadının, senin evinde yaşamaya başlamadan önce senin kalbinde yaşamasını ve senin ona duyduğün güvene güvenle karşılık vermesini sağlayabilirsin.”

Bir süre sessiz kaldı, sonra devam etti, “Fakat, sen erkekliğin şanına ulaşasın, ben de kadın olmanın sorumluluğunu taşıyor olayım diye hayatın bizi birbirimizden ayırması ve bunun tam da şimdi olması şart mıydı? Bunun için mi, vadi bülbülün şarkısını ta diplerine kadar yutuyor; rüzgâr gülün taç yapraklarını saçıp savuruyor; şarap kadehi ayaklar altında paramparça ediliyor? Ruhlarımızın birleştiği yasemin ağacının altında, ay ışığında geçirdiğimiz o geceler boşuna mıydı? Kanatlarımız yoruluncaya kadar yıldızlara doğru süratle uçtuk da, şimdi boşluğa doğru mu iniyoruz? Yoksa aşk, bize gelirken uykusuzdu da, bizim kucağımızda uyudu ve sonra uyanınca

öfkelen-di de bizi cezalandırmaya mı karar ver-di? Yoksa, bizim ruhlarımız gece esintisini güçlü bir rüzgâra çevirdi de, bu rüzgâr bizi paramparça edip toz gibi vadinin derinliklerine mi savurdu? Ne emre itaatsizlik ettik biz, ne yasak meyveden tattık. Peki, nedir o zaman bizi cennetten koparan? Ne gizli planlar yaptık, ne isyana kalkıştık; peki, niçin indiriliyoruz cehenneme? Ama hayır, hayır, bizi birleştiren anlar yüzyıllardan daha dolu, daha değerli ve bizim gönüllerimizi aydınlatan ışık, karanlıktan daha güçlü. Ve fırtına, bu çalkantılı okyanusta bizi birbirimizden ayırıyorsa, dalgalar sakın bir sahilde birleştirecektir bizi. Ve eğer bu hayat ayırıyorsa bizi, ölüm birleştirecek demektir. Bir kadının kalbi zamanla ya da mevsimden mevsime değişmez. Kadın kalbi ebediyen ölse bile, asla büsbütün yok olup gitmeyecektir. Kadın kalbi, savaş meydanına dönüşen bir tarla gibidir. Üzerindeki ağaçlar köklerinden sökülüp çıkarıldıktan, otlar yakıldıktan ve kayalar kana boyandıktan, toprağa kemikler ve kafatasları ekildikten sonra bile, hiçbir şey olmamış gibi sessiz

ve sakin olabilir; çünkü bahar ve kış birbirini izlerler ve her ikisi de aksatmadan kendi işini görür.

“Ve şimdi, bütün bu olanlardan sonra, ne yapacağız? Nasıl ayrılacağız birbirimizden ve ne zaman kavuşacağız birbirimize? Aşk, akşam gelen ve sabah ayrılan bir misafir olarak mı görmemiz gerekiyor? Yoksa bu gökçe muhabbeti, uykuda yaşanan, uyanınca dağılıp giden bir rüya mı sayacağız?

“Aşkın kanatlarıyla bizi göklerde dolandıran bu bir haftayı, ayılınca yerini aklı başındalığın aldığı bir sarhoşluk saati olarak mı görmemiz gerekiyor? Başını yukarı kaldır ve gözlerine bakmama izin ver, sevgilim; dudaklarını kullan. Ve izin ver sesini duyayım. Konuş benimle! Bu fırtına bizim aşk gemimizi denizin dibine gönderdikten sonra da beni hatırlayacak mısın? Gecenin sessizliğinde benim kanatlarımın sesini işitecek misin? İşitecek misin, üstünde kanat çırpın ruhumu? İç çekişlerimi işitmeye çalışacak mısın? Alacakaranlıkta, başka gölgeler arasında sana yaklaşan ve şafağın ilk ışıklarıyla kaybolan gölgeyi

görecek misin? Söyle, sevgilim, gözlerimde büyüleyici bir ışık, kulaklarımda sarhoş edici bir şarkı ve gönlüme bir çift kanat olduktan sonra ne olacaksın, neye dönüşeceksin?

Bunları dinlerken yüreğim eridi ve ona, “Sen ne olmamı istersen öyle olacağım, sevgilim.” diye cevap verdim.

“Beni, bir şairin kendi elem veren düşüncelerini sevmesi gibi sevmeni istiyorum senden.” dedi, “Beni, bir seyyahın, eğilip avuçlarıyla suyundan içerken, içinde kendi yansısını gördüğü arı duru bir gözeyi hatırlaması gibi hatırlamanı istiyorum senden. Beni, bir annenin, dünya ışığını görmeden ölen çocuğunu hatırlaması gibi hatırlamanı istiyorum senden. Beni, merhametli bir hükümdarın, cezasını bağışladığı haberi kendisine ulaşmadan asılan bir mahkûmu hatırlaması gibi hatırlamanı istiyorum senden. Bir de benim yoldaşım, arkadaşım olmanı ve babama uğrayıp, onu terk edeceğim için, onun için artık bir yabancısı olacağım için onu teselli etmeni istiyorum senden.”

“Söylediğın her şeyi yapacağım.” dedim ona, “Kendi ruhumu seninki için bir zırh haline sokacağım; kalbimi senim güzelliğın için bir barınak ve göğsümü de elemelerin için bir mezar yapacağım. Çayırların baharı sevdiği gibi seveceğim seni ve sende bir çiçeğın gün ışığı altında yaşadığı hayatı yaşayacağım. Vadilerin, köy kilisesinin çan seslerini yankılaması gibi terennüm edeceğim ismini. Sahildeeki kayaların, dalgaların hikâyesini dinledikleri gibi dinleyeceğim senin ruhunun elem veren macerasını. Bir yabancının, yurdunu hatırladığı gibi hasretle, aç bir insanın bir ziyafeti, tacından, tahtından edilmiş bir kralın hükümdarlık zamanını, bir mahpusun özgürlük günlerini hatırladığı gibi hatırlayacağım seni. Bir çiftçinin kıtlık yılında, harman yerinde bir kucak başağı, bir çobanın kurak mevsimde yemyeşil çayırları ve şırıl şırıl akan dereleri hatırlaması gibi hatırlayacağım seni.”

Selma, yüreğı çarparak benim sözlerimi dinledi ve “Yarın benim için, gerçek hayat, yalpa vura vura çevremde dolaşan bir

hayaletle dönüşecek ve onun uyanması, bir düşe uyanması gibi boş, uçucu bir şey olacak. Bir âşık bir hayaleti kucaklamakta doyum bulur mu? Yahut susuz bir insan, düşünde bir dereden içtiği suyla gidermiş olur mu, susuzluğunu?”

“Yarın, kader seni barış içinde yaşayan bir aileye sokacak, fakat beni, çatışmaların ve savaşların dünyasına gönderecek.” dedim, “Ama sen, senin güzelliğin ve erdemlerinle, altının, gümüşün tartamayacağı kadar büyük zenginliklere ulaşacak olan bir adamın evine gireceksin. Bense acı ve korku dolu bir hayat yaşıyor olacağım. Sen hayatın kapısından, bense ölümün kapısından içeri gireceğim. Sen konukseverlikle karşılanacaksın, bense yalnızlık ve umutsuzluk içinde olacağım. Fakat diken tarlası örneği, yalnızlık ve umutsuzlukla kaplı bu ölüm vadisinde aşkın yontusunu dikecek ve ona tapınıyor olacağım. Aşk tek dayanağım olacak benim; ve aşkı hem bir şarap gibi içeceğim ben, hem de bir giysi gibi kuşanacağım. Sabahları aşk uyandıracak beni uykudan; uzak yerlere çekip götürecekt; öğlen sıcağında bir ağacın gölgesinde oturtacak beni.

Ben de göçmen kuşlarla birlikte, o ağacın gölgesinde, beni günün yakıcı ışığından, sıcağından koruyan bir sığınak bulacağım kendime. Akşam olunca, tabiatın gün ışığına veda şarkısını dinlemem için yine aşk beni susturacak ve bana gökyüzünde dolaşan karanlık bulutları gösterecek. Gece, aşk kucaklayacak beni ve ben, sevenlerin ve şairlerin ruhlarının yaşadığı semavi âlemlerde, rüyalarda gezinerek uyuyacağım. Bahar geldiğinde, menekşelerin, yaseminlerin arasında aşkla birlikte dolaşacak, kışın son demlerini, kış şarabının son damlalarını zambak kadehlerden yudumlayacağım. Yaz gelince, aşk ve ben, samanla doldurulmuş yastıklarımızı başımızın altına koyup, ot yataklarda yatacak, üstümüzde yükselen engin çatının, göğün lacivert derinliklerine dalıp yıldızları ve ayı seyredeceğiz.

“Sonbaharda, Aşk ve ben, şaraphaneye gidecek, üzüm preslerinin yanında oturup, şaraplık üzümün altın giysilerinden soyunup akmasını ve göçmen kuş sürülerinin üzerimizden geçip gitmelerini seyredeceğiz. Ve kışın, ocağın başında oturup

çok eski zamanların ve çok uzak ÷lkele-
rin hikâyelerini anlatacağız birbirimize.
Gençliğim boyunca aşk benim öğretme-
nim olacak,; orta yaşlarımda desteğim,
dayanağım; yaşlılığımda da eğlencem ola-
cak. Sana duyduğum aşk, sevgili Selma,
hayatımın sonuna kadar benimle kalacak;
ölümünden sonra ise, Tanrı'nın eli, seninle
beni, ikimizi, onun kanatları altında, tek-
rar birleştirecek.”

Bütün bu sözler, adeta, kalbimin derin-
liklerinde tutuşan ve harlı alevleriyle du-
daklarıma kadar yükselen bir iç yangından
doğmuştu. Sonra küllerle örtüldü. Selma,
bana gözyaşlarıyla cevap verircesine, ağlı-
yordu.

Aşkın kanatlandırmadığı gönüller, Sel-
ma ile benim ruhlarımızın elemle dolu o
mutlu anda, birlikte girdiğimiz o büyülü
âlemi, realitenin bulutları üzerine çıkmayı
başarıp da göremezler. Aşkın, çiçek toplar
gibi seçip yan yana getirmediği ruhlar, aş-
kın çağrısını işitemezler. Onlar için değil,
bu hikâye. Onlar bu satırları anlasalar bile,
sözcüklerle kuşandırılıp da kâğıtlara geçi-
rilemediği için sessizliğin gölgesinde bı-
rakılmış şeyleri anlayamazlar. Fakat, aşkın

kadehinden hiç şarap yudumlamamış olan insan, nasıl biridir? Ve hayatında bir defa bile, döşemesi insanların kalpleriyle döşeli, tavanı rüyaların sırlarla dolu kubbesiyle örtülü aşk tapınağının aydınlık sunağının önünde huşu içinde dikilip durmamış olan insan, nasıl biridir acaba? Yapraklarına tan vaktinin tek bir tane olsun çiğ damlası bırakmadığı çiçek, nasıl bir çiçek olmalı, kim bilir? Ve denize varmadan yolunu kaybeden dere, nasıl bir dere olmalı?

Selma yüzünü göğe doğru kaldırdı ve gök kubbeyi süsleyen yıldızlara baktı. Ellerini uzattı; gözlerini iri iri açtı. Bunları yaparken dudakları titriyordu. Yüzündeki kederi, ıstırapı, ümitsizliği ve acıyı görüyordum. Sonra sesini yükseltti, “Ah ey Rabbim, seni hoşnutsuz kılacak ne yaptı bu kadın? Bu cezayı hak edecek hangi günahı işledi? Kaderden bu sonu gelmez azarı işitmek için, nasıl bir cürüm işledi? Ey Rabbim, Sen güçlüsün, ben zayıf. Niçin acı çektiriyorsun bana? Sen büyüksün, kadiri mutlaksın, bense senin tahtın önünde yerlerde sürünen aciz bir yaratık. Niçin ayağınla ezdin beni? Sen hışımla esen bir

fırtınasın, ben bir toz zerresi; niçin, Tanrım, niçin savurup attın bu soğuk dünyaya beni? Sen güçlüsün, ben çaresiz; niçin kavga ediyorsun benimle? Sen hilm sahibisin, ben de ölçülü, çekingen; peki, niçin hırpalıyorsun beni?

Kadını sevgiyle, aşkla dolu yarattın; peki, şimdi niçin aşkla yok etmek istiyorsun onu? Sağ elinle yukarı kaldırıyorsun, sonra sol elinle uçuşuma atıyorsun onu ve bunu niçin yaptığını bilmiyor o. Onun ciğerlerine hayatın soluğunu üflüyorsun ve sonra ölümün tohumunu ekiyorsun yüreğine. Ona mutluluğun yolunu gösteriyorsun, fakat sonra, nedense, bedbahtlığın yoluna sevk ediyorsun onu.

Yine onun ağzına mutluluk türküsünü yerleştiriyorsun, fakat sonra kederle kapıyorsun dudaklarını ve ıstırapla kilit vuruyorsun diline. Mucizeler yaratan parmak uçlarıyla iyi ediyorsun yaralarını onun; ama yine kendi elinle acıların en dayanılmazıyla kuşatıyorsun onun mutluluğunu. Hazzı ve barışı onun yatağında saklıyorsun, fakat etrafını engellerle, korkularla çeviriyorsun hemen. Karşı konulmaz

istencinle sevgiyi uyandırırıyorsun onun içinde ve arkasından, utancın sisiyle örtüyorsun hemen hazzın üstünü. Yine istencinle yaratılışın güzelliğini gösterırıyorsun ona, fakat onun güzellik aşkı, korkunç bir kıtlığa dönüşüyor hemen, nasılsa. Ona ölümün kadehinde hayatı, hayatın kadehinde de ölümü içırıyorsun. Gözyaşlarıyla arındırıyorsun onu. Ve gözyaşlarıyla akıp gidiyor onun hayatı. Ey Tanrım, aşkla açtın gözlerimi, aşkla da kör ettin beni. Dudaklarınla öptün, güçlü ellerinle de itip düşürdün beni. Yüreğime bir beyaz gül ağacı diktin, fakat gül ağacının çevresini dikenli çitlerle çevirdin. Varlığımı genç bir adamın ruhuna bağladın, fakat hayatımı, tanımadığım bir adamın bednine ayırdın. Bu ölümcül çatışmada güçlü olmam için yardım et bana, Tanrı'm. Ve destek ol, ölüm gelinceye kadar dürüst ve erdemli kalmam için. Senin her dediğin olur, ey Rabbim, ey Yüce Tanrım!"

Sessizlik oldu ve bir süre devam etti. Selma, solgun ve kederli yüzünü önüne eğdi; kolları yanına düştü. Başı, bu yere eğilmiş haliyle, fırtınanın, kırdığı ve kuruyup yok olmak üzere yere düşürdüğü bir ağaç dalı gibi görünüyordu.

Soğuk elini tuttum ve dudaklarıma götürdüm; fakat onu teselli etmek isteği içimden geçtiği zaman, ondan daha çok teselliye muhtaç olanın ben olduğumu düşündüm. Birlikte uğradığımız felaketi düşünerek ve yüreğimin vuruşlarını dinleyerek, sessiz kaldım. İkimiz de bir şey söyleyemez olmuştuk.

Büyük acılar, büyük ıstıraplar sessizdirler. Biz de öyle yaptık; bir depremle kumların altına gömülmüş mermer sütunlar gibi sessiz ve hareketsiz oturduk. Sanki birbirimizin konuşacaklarını dinlemeye bile mecalimiz kalmamış gibiydi. Çünkü yüreklerimizin kasları zayıflamıştı adeta; çarpıntıdan kırılacaklardı sanki.

Vakit gece yarısını bulmuştu; Sunnin Dağı'nın arkasından yükselen hilali görebiliyorduk; yıldızların arasında, mumların ölgün ışııyla kuşatılmış bir tabutun içindeki cesedin donuk çehresi gibiydi. Ve Lübnan, yaşlılıktan beli bükülmüş, uyku tutmayan ışıksız, fersiz gözlerini şafak sökene kadar karanlığa dikip bekleyen ihtiyar bir adama, sarayının yıkıntıları içinde, tahtının küller üzerinde oturan bir krala benziyordu.

Dağlar, ağaçlar ve ırmaklar, günlerin, mevsimlerin değişimine bağlı olarak değiştirirler görünümlerini. Tıpkı insanın, yaşadıkları ve hissettikleriyle değişmesi gibi. Gündüzün bir gelin gibi görünen kavak ağacının, akşam çökünce bir duman sütunu; öğlen üzeri hamile bir kadın gibi güç ve heybetle dolu dev bir kayanın, geceleyin sefalet içinde bir cvsiz; sabahleyin parıltılar içinde gördüğümüz ve şırıltısında Ebediyet'in terennümünü işittiğimiz bir dereciğin, akşamüzeri, çocuğunu kaybetmiş bir annenin yakıcı ağitlarla dökülen gözyaşı seli olarak görünmeleri gibi, bir hafta önce, ay, dolunay halindeyken ve biz mutluyken, soylu ve yüce görünen Lübnan da, o gece hazin ve ıssız görünüyordu bana.

Ayağa kalktık ve birbirimize veda ettik, fakat aşk ve umutsuzluk iki hayalet gibi duruyordu aramızda; biri kanatlarını üzerimize germek istiyordu, öteki boğazımızı sıkmak; biri gizli gizli ağlıyordu bizim için, öteki sinsi sinsi gülüyordu başımıza gelene.

Selma'nın elini tutup dudaklarıma götürdüğümde, bana yaklaştı ve anlıma bir öpücük kondurdu; sonra tahta bankın üzerine çökuverdi. Gözlerini kaydırarak, "Ey Tanrım, yardım et bana! Göster merhametini ve onar, kırılan kanatlarımı benim!" diye fısıldadı.

Selma'yı o bahçede bıraktığım zaman, zihnimi, duyularımı, yüzeyleri sisle örtölü göller gibi, kalın bir örtüyle örtölmüş hissettim.

Ağaçların güzelliğı, ay ışığı, derin mi derin sessizlik, çevremdeki her şey çirkin ve korkunç görünüyordu. Her zaman bana kainatın gizem ve güzelliğini gösteren ışık, büyük bir ateşin, kalbimi sıyırarak yükselen alevlerine dönüşmüştü. Ve daha önce tabiatın kalbinden, kainatın derinliklerinden işittiğim müzik, vahşi bir hayvanın, bir aslanın ya da bir gergedanın kükremesinden daha korkutucu bir uğultuya dönüşmüştü.

Odama girdim ve bir avcı tarafından vurulmuş yaralı bir kuş gibi, Selma'nın sözlerini tekrarlayarak, yatağı yıkıldım: "Ey Tanrım, yardım et bana! Göster merhametini ve onar kırılan kanatlarımı benim!"

ÖLÜMÜN TAHTI ÖNÜNDE

Evlilik, şimdi yaşadığım ülkede ve bu günlerde, yönetilmesi genç insanların ve onların yakınlarının elinde olan bir eğlence durumunda. Ama pek çok başka ülkede hâlâ, evlilikle kazanan, genç insanlar, kaybedenlerse anne, baba oluyor. Kadına, alınan, satılan ve bir evden bir başka eve transfer edilen bir mal, bir emtia gözüyle bakılır oralarda. Güzelliği onu terk ettiği, solup gittiği zaman da, kuytu bir köşeye konulan eski bir mobilya gibi görülür.

Modern uygarlık kadını biraz akıllandırmış, fakat erkeğin hırs ve tamahkârlığı yüzünden, onun çektiği acıyı, yüklendiği külfeti daha da artırmıştır. Dünün kadını

mutlu bir eşti, fakat bugünün kadını bedbaht bir metres durumunda. Geçmişte ışıkta körcesine yürüyordu, bugnse açık gözlerle, fakat karanlıkta yürüyor. Dnn dünyasında, bilgisizliği, eğitimsizliği yanında güzeldi, basitliği, yalınlığı yanında erdemli, zayıflığı yanında da gizil glere sahipti. Bugünse, yaratıcı becerilerini geliştirmiş olmakla birlikte, iğreti ve özensiz, bilgi ve donanımı yanında yapay ve duyarsız. Kadında güzelliğin bilgiyle, yaratıcı becerinin erdemle, bedensel inceliğin, kırılganlığın ruh gücüyle bütünleştiği gün ne zaman gelecek?

Ruhsal ilerlemenin insan hayatında bir kural olduğuna inananlardanım, fakat bu yönde arzu edilen yetkinliğe yaklaşma hızının düşük ve sürecin meşakkatli olduğunu da grenlerdenim. Bir kadın kendini bir bakımdan geliştirmiş olsa bile, bakıyor-sunuz, bir başka bakımdan geri bırakmış. Bunun sebebi de, onları dağın zirvesine götüren meşakkatli yolun, çok defa hır-sızların, yol kesenlerin kurduğu tuzakların üstünden ve kurtların avlanma alanlarının içinden geçiyor olması.

Bu tuhaf kuşak uykuyla uyanıklık arasında var olabiliyor. Bir avucunda geçmişin toprağını, bir avucunda da geleceğin tohumunu tutuyor. Yine de, her şehirde, her ülkede geleceği simgeleyen kadınlara rastlanabiliyor.

Selma Kerami, Beyrut şehrinde, geleceğin Doğulu kadını simgeleyen bir genç kız, fakat zamanının önünde giden pek çokları gibi, o da, şimdinin, şimdiki zamanın kurbanı oldu ve ırmaktaki taşkınla sapından koparılan ve sularla sürüklenen bir çiçek gibi, yenilgiye uğrayan birinin ıstıraplı yolunu izlemek zorunda kaldı.

Mansur Galip Bey ile Selma evlendiler ve Beyrut'ta, bütün varlıklı insanların oturduğu Ras Beyrut semtinde, muhteşem bir konağa yerleştiler. Farris Kerami Efendi, bağın, bahçenin ortasındaki ıssız evinde, sürüsünün içinde yalnız bir çoban gibi terk edilmiş oldu.

En azından, görünüşte, düğün günleri ve düğün geceleri neşeli, şenlikli geçti; fakat savaşın, savaş alanında kesilmiş başlar

ve cansız bedenler bırakması gibi, balayı, yakıcı acıların hatırasını bıraktı geriye. Doğuda evliliğe verilen değer genç erkekleri ve kadınları, batıdakilerden daha derinden etkiler, fakat evlenmenin vaat ettiği hayat, boyunlarına bağlanmış değirmen taşı gibi onları bedbahtlığın dibine çekebilir. Evliliğin ilk zamanlarında ulaştıkları mutluluk, yücelme duygusu, çoğu evlilik için denebilir ki, sahilde kum üzerinde bırakılan ayak izleri gibi, ancak dalgaların kumsalı yıkayıp geri çekilmesine kadar sürer.

Bahar geçip gitti; yaz da, sonbahar da öyle. Fakat benim Selma'ya duyduğum aşk, sonunda, öksüz bir çocuğun cennetdeki annesinin ruhuna karşı beslediği duyguya benzer, sessiz ve uzaktan bir tür tapınma halini alıncaya kadar, artarak derinleşti. Ona karşı duyduğum özlem, içimde kendinden başka duyguya yer bırakmayan kör bir ıstıraba dönüştü. Gözlerimi yaşartacak kadar yakıcı bir hal alan tutku, zaman zaman, beynimin ve yüreğimim kanını emen bir zihin ve duygu karışıklığına bıraktı yerini. Ve taşkın duygulanımlarla sıklaşan iç çekişlerimi, sürekli, Selma ve

kocasının mutluluğu ve babasının huzuru için yaptığım dualar izler oldu.

Oysa umutlarım ve dualarım boşunaydı, çünkü Selma'nın bedbahtlığı, ölümden başka ilacı olmayan bir iç hastalıktı.

Mansur Bey, hayatın, bütün lüksü ve rahatlığıyla kendiliğinden ram olduğu insanlardan biriydi; fakat buna rağmen o hoşnutsuz ve açgözlüydü. Selma'yla evlendikten sonra, babasını kendi evinde yalnız bırakıp ihmal ediyor ve bir an evvel yaşlı adamın mirasına konma hırsıyla, onun ölmesi için dua ediyordu.

Mansur Bey'in mizacı, amcasının ki-ne benziyordu. İkisi arasındaki tek fark, Piskopos'un, istediği her şeyi gizli kapaklı yollarla, ruhani kisve altında ve boynuna astığı altın haçla korunarak elde etmesi, ama yeğeninin, aynı şeyi herkesin gözü önünde yapmasıydı. Piskopos sabahleyin kiliseye gidiyor ve bütün gününü, dulları, yetimleri, yoksul ve saf insanların hem duygularını, hem paralarını soymakla geçiriyordu. Mansur Bey'se, hemen hemen bütün gününü cinsel doyum peşinde koşmakla. Cumaertesi günleri Piskopos Bulos Galip

İncil'den vaaz veriyor, fakat haftanın geri kalan günleri, vaazında başkalarına öğütlediği hiçbir şeyi kendisi asla yerine getirmemekle kalmıyor, yerel politikayı etkilemek için dolaplar çeviriyordu. Mansur Bey de, işlerini çevirmek için, ihtiyaç duyduğu kolaylıkları, başkaları gibi, politik çevrelere yeterince doyurucu rüşvetler ödeyerek değil, fakat amcasının nüfuz ve itibarını kullanarak elde ediyordu.

Piskopos, kendini gecenin örtüsü altında gizleyen bir hırsızdı; yeğeni Mansur Bey ise, genişliğinde etrafta gururla dolaşan bir dolandırıcı. Bu asalak roller Doğulu toplumlarda, halkın kilise gibi kurumlara karşı duyduğu güven üzerinde o kadar etkisizdir ki, bunu iyi bilen kurtlar ve kasaplar, tamahkarlıklarıyla ülkeyi soyup soğana çevirmekle yetinmez, bir de komşularını demir yumrukla ezmeye çalışırlar.

Bu sayfaları, baştan sona, bahtsız bir kadınla, kırık bir kalbin hazin hikâyesine ayıracağıma, niçin, yoksul toplumların içinden çıkan hainlere dair düşüncelerle dolduruyorum? Gözyaşlarımın hepsini,

hayatı, ölümün dişleriyle kemirilen güçsüz bir kadının hatırası için saklayacağıma, niçin ezilen toplumlar için de gözyaşı döküyorum?

Fakat, sevgili okur, böyle bir kadının, rahipleri ve yöneticileri tarafından ezilen, sömürülen bir halka ne kadar benzediğini düşündünüz mü hiç? Bir kadını mezara sürükleyen engellenmiş bir aşkın, bir ülkenin halkını saran umutsuzluğa ne kadar çok benzediğini düşündünüz mü hiç? Kadın, bir ulus için lambadaki ışık gibidir. Lambanın haznesindeki yağ az olunca, ışık da cansız olmaz mı?

Güz mevsimi geçip gitti ve rüzgâr, ellerini ovarak, uğuldayarak gelen kışa yer açmak için, ağaçların yapraklarını topladı, topladı götürdü. Beyrut'taydım hâlâ. Ama, ruhumu önce göğün katlarında gezdiren, sonra da yeryüzünün bağrına, diplere derinlere gömen rüyalarımın başka bir arkadaşım yoktu.

Kederli ruh, onu ayakta tutacak ferahlamayı yalnızlıkta bulur. Yalnız ruh, yaralı bir geyiğin sürüden ayrılması gibi, insanlardan uzaklaşır ve iyileşinceye ya da ölmeye kadar bir mağarada yaşar.

Günlerden bir gün Farris Efendi'nin hasta olduğunu öğrendim. Issız barınağımdan çıkıp, araba gürültüleriyle dolu ana yollardan uzak, zeytin ağaçları arasında uzanıp giden yeni bir yoldan onun evine doğru yürüdüm.

Yaşlı adamın evine vardığımda, onu zayıf ve solgun bir halde, yatağında yatıyor buldum. Gözlerinin önü çukurlaşmıştı; acıların çöreklenildiği iki ıssız, derin ve karanlık çukur gibi görünüyordu gözleri. Her zaman yüzünde gezinir görülen tebessüm çekilen ıstırapla silinip gitmiş gibiydi. İnce, zarif ellerinin kemikleri, fırtınada salınan kuru dallar gibi görünüyordu. Yanına yaklaşıp da, hastalığın izlerini gözlemlerken, solgun yüzünü bana döndü; titreyen dudaklarında hafif bir tebessüm belirdi ve kısık bir sesle, "Git, oğlum, öteki odaya git ve orada Selma'yı teselli et. Sonra onu getir, yatağımın yanında otursun biraz." dedi bana.

Bitişik odaya girdiğimde, Selma'yı divana uzanmış, başı avuçlarının içinde, ağlamasını babası işitmesin diye yüzünü yastığa gömmüş olarak buldum. Yaklaşırken, fısıltıdan çok, iç çekişe benzeyen bir sesle

isini söyledi. kötü bir rüyadan uyan-
dırılmış gibi korkuyla doğrulup oturdu;
gerçek miyim, hayalet miyim, anlamaya
çalışan gözlerle bana baktı. Bizi, aşkın şa-
rabıyla sarhoş eden saatin hatırasına çekip
götüren, derin bir sessizlikten sonra, Sel-
ma gözyaşlarını sildi ve, “Bak, nasıl değiş-
tirdi zaman bizi!” dedi, “Nasıl değiştirdi
zaman hayatlarımızın gidişini ve nasıl bu
yıkıntıların içine bıraktı bizi. Bahar mevs-
minde burada aşk bağıyla bağlamıştı bizi
birbirimize. Ve yine burada, ölümün tah-
tının önünde bir araya getirdi. Ne kadar
güzeldi bahar ve ne kadar korkunç, bu
kış!”

Bunları söylerken, sanki önünde dikilip
duran geçmişin hayalini görmekten sakı-
nır gibi, elleriyle yüzünü örttü. Bense, eli-
mi onun başının üzerine koydum ve “Gel,
Selma, gel, fırtınanın önünde güçlü kule-
ler gibi olalım.” dedim, “Gel, düşmanın
karşısında, onun silahlarına karşı cesurca
göğüs geren yürekli askerler gibi olalım.
Eğer ölürsek, şehit oluruz; kazanırsak, kah-
ramanlar gibi yaşarız. Engelleri, zorlukla-
rı göğüslemeye cesaret etmek, rahata ve
emniyete boyun eğmekten daha soylu bir

davranıştır. Işığın etrafında, yanıp gidinceye kadar dönüp duran kelebek, yeraldında, karanlık tünellerde güvenlik içinde yaşayan solucandan, kuşkusuz, daha hayranlık vericidir. Gel, Selma, gözlerimiz yol üzerindeki kuru kafaları, taşların, dikenlerin arasındaki yılanları görmesinler diye gözlerimizi güneşe doğru çevirerek, bu meşakkatli yolu birlikte yürüyelim. Korku bizi yol ortasında duraksatırsa, duysak duysak, gecenin karanlığında etraftan gelen alaycı sesleri duyarız yalnızca; fakat bir de cesaretle varırsak dağın doruğuna, orada neşe ve zafer şarkılarıyla bizi karşılayan gökçe ruhlarla bir araya gelmiş olacağız. Sıkma canını, Selma, gözyaşlarını sil, sıyrat yüzündeki kederi. Doğrul, ayağa kalk; gidip babanın yatağının yanında oturalım; çünkü onun hayatı seninkine bağlı ve senin yüzünün gülmesi onun tek ilacı.”

Sevgi ve güvenle bana baktı ve “Benden sabırlı olmamı mı istiyorsun, buna asıl senin ihtiyacın varken? ” diye sordu bana, “Aç bir insan kendi ekmeğini, bir başka aç

insana verir mi? Yahut hasta bir kişi, kendisinin kullanması gerekli olan ilacı bir başka hastaya verir mi?”

Başını hafifçe öne eğerek ayağı kalktı. Yaşlı adamın odasına girdik ve yatağının yanında oturduk. Selma kendini tebessüm etmeye ve sabırlı görünmeye zorluyordu. Babası ise, kendini daha iyi hissettiğine ve giderek güçlendiğine inandırmaya çalışıyordu kızını. Fakat baba da, kız da, birbirlerinin üzgün ve endişeli olduklarının farkındaydılar ve yine birbirlerinin sessiz iç çekişlerini hissediyorlardı. Birbirini sessizce yoran, tüketen iki eşit güç gibiydiler. Kızının maruz kaldığı felaket için babanın yüreği yanıyordu. İki asil ve arınmış ruhtular; biri ayrılmak üzereydi; aşkı ve ölümü birlikte kucaklayan öteki, üzüntü içinde kıvranıyordu. Bense, kalbimin kendi buhranıyla, ikisi arasında kalmıştım. Biz, yazgının bir araya getirdiği ve elleri arasında ezdiği üç insandık; su baskınının yıkıntıya çevirdiği bir meskeni andıran yaşlı bir adam; orağın keskin tarafıyla başı uçurulmuş bir zambağı andıran genç bir kadın ve karın altında kalan zayıf bir fidan

gibi çaresiz genç adam... Ve üçümüz de kaderin elinde oyuncak durumundaydık.

Farris Efendi, yavaşça hareket etti ve zayıf, güçsüz elini Selma'ya uzatarak, sevgi ve şefkat dolu bir sesle, "Elimi tut, canım kızım." dedi. Selma elini tutunca, "Yeterince uzun yaşadım ve ömrün her mevsiminin meyvelerinden tattım. Hayatın her safhasını itidal ve ölçülülük içinde yaşadım. Anneni, sen üç yaşındayken kaybettim; seni değeri ölçülmez bir defîne olarak bıraktı kucağıma. Sen büyürken anbean, günbegün izledim seni. Büyüdükçe, yüzün annenin çizgilerini geri getirdi sanki, tıpkı sakın bir gölün, sularında, yıldızları olduğu gibi yansıtması gibi. Mizacın, zekân ve güzelliğin, konuşma tarzın ve davranışların, sen büyüdükçe, annene benzedi. Her davranışınla, her sözünle anneni yaşattığın içindir ki, hayatta bulduğum tek teselli oldun benim için. Şimdi yeterince yaşlandım, yeterince yaşadım da sayılır; artık benim için tek dinlendirici yer ölümün kanatlarının altı olacak. İçin rahat olsun, sevgili kızım, çünkü seni bir kadın

olarak görmeye yetecek kadar uzun yaşadım. Mutlu ol, çünkü ölümden sonra da sende yaşamaya devam edeceğim. Bugün ayrılmamla, yarın yahut öbür gün ayrılmam arasında fazla fark yok, çünkü ortak günlerimiz güz yaprakları gibi dökülmeye başladı nasıl olsa. Öleceğim saat hızla yaklaşıyor ve ruhum annem ruhuyla birleşmek için sabırsızlanıyor.”

Bu sözleri yumuşak, sevgi dolu bir sesle söylerken adeta yüzü ışıyordu. Sonra elini yastığının altına soktu ve oradan, altın bir çerçeve içine yerleştirilmiş küçük bir resim çıkardı. Gözlerini bu küçük fotoğraftan ayırmadan, “Gel, Selma, gel ve bu fotoğrafta annene bak.” dedi.

Selma, gözyaşlarını sildi ve fotoğrafa uzun uzun baktıktan sonra, onu tekrar tekrar öptü ve “Ah, sevgili anneciğim benim! canım anneciğim!” diye hıçkırdı. Sonra, ruhundaki her şeyi oradaki imajın içine boşaltmak istercesine, resme titreyen dudaklarını yapıştırdı.

İnsanlığın dudaklarından dökülen en güzel sözcük “Anne”, en güzel çağrı da, “Anneciğim!”dir. Umut ve aşk dolu bir sözcüktür, bu; yüreğin en derin yerinden

kopan en sıcak ve yakın sözcük... Anne, her şeydir bizim için. Kederli günlerimizin tesellisidir o; sıkıntılı günlerimizin umudu ve kendimizi zayıf hissettiğimiz anlarda yanımızda hissettiğimiz güç... Aşkın kaynağıdır, o; aşkın, merhametin, sevginin ve bağışlamanın. Annesini kaybeden kişi, kedisini sürekli görüp gözeten, kutsayan, arınmışlığından şüphe duymadığı kuşatıcı bir ruhu kaybetmiştir.

Tabiatıta her şey, her canlı anneye muhtaçtır. Güneş, toprağın anasıdır ve onu ışıyla, ısıyla besler; denizin şarkısı, kuşların ve derelerin ezgileri başlamadan gecenin eline teslim etmez onu. Toprak da ağaçların ve çiçeklerin anasıdır. Onları doğurur, emzirir, besler ve süten keser. Ağaçlar ve çiçekler de büyür, yetişir ve kendi çocuklarını doğururlar; meyveleri ve tohumları... Ve anne, bu yaratılmış âlemin, topyekûn varlığın prototipi, güzellik ve sevgiyle yoğrulmuş ezeli ruhudur.

Selma Kerami, annesini hiç tanımamıştı; çünkü o daha çok küçükken ölmüştü annesi. Fakat annesinin resmine her baktığında, “Ah, annem, ah!” diyerek, ağlardı.

“Anne” sözcüğü bizim her birimizin kalbinde gizlidir ve bir gülün içinden yükselip de havaya karışan gül kokusu gibi, bu sözcük de, üzüntülü ve mutlu anlarımızda dudaklarımızdan dökülür ve halimize letafet katar.

Selma, rikkatten kendini güçsüz hissedip babasının yatağına çökünceye kadar, uzun uzun annesinin resmine baktı, onu tekrar tekrar öptü.

Yaşlı baba, iki elini de kızının başına koydu ve “Sana, sevgili kızım, kâğıt üzerindeki resmini gösterdim, annenin. Şimdi de, beni dinle, sana onun söylediği sözleri söyleyeceğim.” dedi.

Bunun üzerine, Selma, annesinin kanat seslerini işitip de başını yuvadan dışarı çıkaran bir yavru kuş gibi, başını yukarı kaldırdı ve dikkatle babasına baktı.

Farris Efendi, hayatın sırrını söyleyecekmiş gibi, ağır ağır söze başladı, “Annen, babası öldüğü zaman seni emziriyordu.” dedi, “Babasının ölümüne ağlıyor, yanıyor, feryat ediyordu, fakat duyduğu bütün acıya rağmen yine de olgun ve sabırlıydı. Cenaze töreni biter bitmez bu odada, benim

yanıma oturdu, elimi tuttu ve ‘Farris, babam öldü, dedi bana, şimdi bu dünyada benim için tek teselli senin varlığın. Kalbin ürettiği sevgi, sedir ağacının dalları gibi, dal budak salıyor; dallara ayrılıyor. Ağaç güçlü ve büyük bir dalını kaybetse de, ıstırap çekiyor, ama ölmüyor. Onun bir benzerini büyütmek ve yitirdiği dalın boşluğunu doldurmak için, bütün hayatıyetini bir başka flize yöneltiyor.’ Babası öldüğü zaman, annenin bana söylediği söz buydu. Ölüm gelip de bedenimi dinleneceği yere, ruhumu da Tanrı’nın rahmetine ulaştırdığı zaman, sen de kendine söylemelisin bunu.”

Selma, gözyaşları içinde ve kırık bir kalple, “Annem babasını kaybettiği zaman onun yerini alacak biri vardı; fakat siz gidince, kim alacak sizin yerinizi?” dedi, “Sevgi dolu bir kalbin ihtimamına, sevilen ve güven duyulan bir kocanın eline bırakılmıştı, o. Küçük kızının varlığında teselli buluyordu. Siz terk edince beni, benim tesellim kim olacak, peki,? Siz benim hem babam, hem annem, hem de arkadaşım-dınız.”

Bunları söyledikten sonra, dönüp bana baktı; ve ceketimin eteğine dokunarak, “Siz gittikten sonra, sahip olacağım tek dostum, işte burada. Fakat o, kendisi de ıstırap çekerken, nasıl teselli edecek beni? Kırık bir kalp, umutlarını yitirmiş bir ruhta nasıl teselli bulacak? İstırap çeken bir kadın, komşusunun kederinde rahatlık bulamaz. Kırık kanatla uçamaz kuşlar. O benim ruhumun dostu, fakat ben onun sırtına ağır bir yük yüklemiş bulunuyorum. Gözleri benim gözyaşlarımla bulanmış, onun; karanlıktan başka bir şey göremiyor o da, benim gibi. Artık benim için değer verdiğim, sevdiğim bir kardeş o. Fakat sevgiye karşılık veren bütün kardeşler gibi, benim üzüntümü o da çekiyor ve gözyaşlarıyla da çektiğim acıyı artırıp, yüreğimin daha da yanmasına yol açıyor.”

Selma’nın sözleri yüreğime hançer gibi deldi; bir an artık dayanamayacağımı hissettim. Yaşlı baba kızını, rüzgârın önünde bir mum alevi gibi titreyerek, çöküntü içinde dinledi. Sonra ellerini ileri doğru uzatarak, “Bırak beni, kızım, dedi, gideceğim yere huzur içinde gideyim. Bu kafesin parmaklıklarını kırdım; bırak havlanayım,

durdurmaya çalışma, çünkü annen bekliyor, annen çağırıyor beni. Gökyüzü açık ve deniz sakin; tekne beni almak için hazır bekliyor; bu yolculuğu ertelemeye çalışma. Bırak, benim bedenim de dinlenenlerle birlikte dinlensin. Bırak, rüyam sonuçlansın ve ruhum yeni bir şafakla kalıp doğrulsun. Bırak, senin ruhun veda için benimkini kucaklasın ve bana ümit öpücüğü versin. Gömüleceğim toprakta çimen çiçek, toprağın bağrına gömülen rızıklarını reddetmesinler diye, vücuduma keder ve ıstırapın damlası bile düşmesin. Bedbahtlığın gözyaşlarını dökme ellerime, çünkü onlardan, ilerde mezarımın üstüne dikenler fışkırabilir. Alnıma ıstırap çizgileri çekme; çünkü rüzgâr onların yakınından geçebilir, onları okuyabilir ve benim kemiklerimin tozunu yeşil çayırlara götürmeyi reddedebilir. Yaşadığım sürece seni sevdim, çocuğum; öldüğüm zaman da seveceğim. Ve ruhum her zaman gözecek ve koruyacak seni.”

Farris Efendi, sonra yarı kapalı gözlerle bana baktı ve “Oğlum, dedi, babanın bana olduğu gibi, sen de Selma’ya gerçek bir

kardeş ol. Ona hep yardım et, hep dostu olarak kal ve bırakma onu yas tutsun, üzülsün, kahretsin. Ölü için yas tutmak bir hatadır. Ona kederini unutturacak eğlenceli masallar, neşe ve hayat dolu şarkılar söyle. Babana beni hatırlat, sana, bizim, gençliğimizde yaşadıklarımızı, bizim hikâyemizi anlatsın. Ona, ömrümün son saatlerinde, oğlunun kişiliğinde onun hatırasını yaşadığımı ve özlem giderdiğimi söyle.”

Bir süre sessizlik oldu. Yaşlı adamın yüzünde ölümün solgunluğunu görebiliyordum. Sonra gözlerini çevirdi ve bize baktı, “Doktor çağırmayın, diye fısıldadı, ilaçlarıyla benim bu hapisanedeki cezamı uzatabilir çünkü. Tutsaklık günleri geçti benim için. Ruhum göklerin vaat ettiği özgürlüğü istiyor. Yatağımın başına rahip de çağırmayın; çünkü eğer günahkârsam onun okuyacağı şeyler kurtarmaz beni; eğer masumsam, göğe çıkışımı da hızlandırmaz. İnsanların iradesi Tanrı’nın iradesini değiştiremez; tıpkı bir astrologun yıldızların yörüngesini değiştirememesi gibi. Fakat ben öldükten sonra doktor da, rahip de, bırakın, istediklerini yapsınlar,

Çünkü onlar yapacaklarını yaparken beni götüren tekne yoluna devam ediyor olacak, ta ki, menziline ulaşıncaya kadar.”

Farris Efendi, o gece yarısı son kez açtı gözlerini ve bakışlarını, yatağın yanında dizüstü oturan Selma’ya dikti; bir şeyler söylemeye çalıştı, ama bunu önce başaramadı; çünkü ölüm, kurbanının soluğunu kesmek üzereydi. Ama sonunda, “Gece geçip gitti... ah... ah, Selma...” diyebildi. Bu kadarını söyledikten sonra başı omzuna düştü, yüzü beyazlaştı. Ve ben, son nefesini verirken dudaklarındaki tebessümü görebildim.

Selma babasının eline dokundu. Soğukt  bu el. Sonra başını yukarı kaldırıp onun yüzüne baktı. Yüzü  l m n gölgesiyle örtülüydü. Selma için bu o kadar beklenmedik, o kadar şaşırtıcı bir şeydi ki, ne göz yaşı döktü, ne i çekti, ne de yerinden kalktı. Bir heykelinkini andıran sabit bakışlarla baktı babasına; sonra alnı yere değinceye kadar öne doğru eğildi ve “Ey Tanrım, bize acı ve kırılan kanatlarımızı iyi et!” diye fısıldadı.

Farris Kerami Efendi öldü; ruhu ebediyete intikal etti. Bedeni toprağa geri döndü. Mansur Bey, böylece, kayınpederinin servetine konmuş oldu. Selma, elem ve kahırla geçecek bir hayat için, ömür boyu hapse mahkûm gibiydi artık.

Bense, keder ve dalgınlığa gömülmüş-tüm. Günler ve geceler, kartalın avını didik didik etmesi gibi, kemirip duruyorlardı içimi. Talihsizliğimi unutmak için çok defa kitaplara, geçmiş kuşaklardan kalan eski metinlere gömüyordum kendimi. Fakat bu da yangına yakıt dökmek gibiydi. Çünkü okuduklarımda trajediden başka bir şey göremiyor, ağlamalardan, inlemelerden başka bir şey işitemiyordum. Yakub'un kitabı, mezmurlardan daha çekici geliyordu bana; Yeremya'nın Ağıtları'nı Süleyman'ın Neşideleri'ne tercih ediyordum. Hamlet, Batılı diğer bütün yazarların dramlarından daha yakındı bana. Umutsuzluk, görme gücümüzü zayıflatır, kulaklarımızı da tıkar. Gamdan, kasvet veren hayallerden başka bir şey göremez, acıyla sıkılıp açılan kendi yüreğimizin vuruntusundan başka bir şey işitemez oluruz.

İSA İLE İŞTAR ARASINDA

Beyrut şehrinin Lübnan'ın diğer bölgeleriyle bağlantısını sağlayan bağlar, bahçeler ve tepeler arasında, zeytin, badem ve söğüt ağaçlarıyla çevrili bir yamaçta, beyaz kayalara oyulmuş, çok eski ve küçük bir tapınak vardır. Ana yoldan takriben yarım mil kadar uzakta olsa da, benim hikâyemin geçtiği yıllarda eski kalıntılarla ve kadim harabelerle ilgilenen insanlardan henüz pek azı burayı ziyaret etmişti. Burası, Lübnan'da gizli kalmış ve unutulmuş merak ve ilgiye değer pek çok yerden sadece biridir. Gözden ırak olması sayesinde inziva içinde ibadet etmek isteyenler için bir inzivagâh, yalnızlığı sevenler için de bir sığınak, bir tapınak durumundaydı.

Tapınağa giren biri, doğu tarafındaki duvarda, kayaya kazınmış, Fenikelilere ait bir resim görecektir. Bu resim, tahtında oturan, aşk ve güzellik tanrıçası İştâr'ı tasvir eder. Tanrıçanın çevresinde değişik biçimlerde oturmuş yedi çıplak bakire görülmektedir. ilkinin elinde bir meşale vardır; ikincinin kucağında bir gitar, üçüncünün elinde bir buhurdan, dördüncüde bir şarap testisi, beşincinin elinde bir gül dalı, altıncının elinde bir defne çelengi, yedincinin elinde ise ok ve yay vardır. Kızların hepsi saygılı bakışlarla İştâr'a bakmaktadır.

İkinci duvarda, ilkinden daha geç bir döneme ait, çarmıha gerili İsa'yı tasvir eden bir başka resim vardır. İsa'nın yanında onun kederli annesiyle, Maria Magdelena ve ağlayan başka iki kadın görülür. Bu Bizans tarzı resmin, on beşinci ya da on altıncı yüzyılda oyulduğu anlaşılmaktadır.*

* Arkeoloji öğrencileri bilirler ki, Doğu'daki Hristiyan kiliselerinin çoğu, Fenike ya da Eski Yunan tanrıları için inşa edilmiş tapınaklardan dönüştürülmüş mekânlardır. Şam'da, Antakya'da ve Kosntantinopolis'te pek çok yapının duvarları pagan ilahilerini yankılıyor gibidir. Bu yapılar, sonraki çağlarda önce kiliseye, sonra da camiye dönüştürülmüştür.

Batıdaki duvarda, gün ışığının tapınağa girmesini sağlayan iki yuvarlak oyuk vardır ki, buralardan giren ışık, karşısına çıkan resimleri altın suyuyla boyanmış gibi gösterir. Tapınağın ortasında, kenarlarında eski resimler bulunan dört köşe bir mermer bulunmaktadır. Bu resimlerin bazıları, üzerlerindeki kurban kanı olduğu anlaşılan kemikleşmiş kalın pıhtı tabakasından ötürü seçilememektedir. Bu kalıntılar, eski insanların, bu taşın üstünde kurban kestiklerini ve sonra da taşa parfüm, şarap ve yağ döktüklerini göstermektedir.

Bugün, tanrıçanın sırlarını ifşa eden ve geçmiş kuşaklardan, dinlerin evriminden, sözcük kullanmadan haber veren derin sessizlikten başka bir şey yok, bu küçük tapınakta. Bu sessizliktir, bu işitilmeyen iç çekiştir, şairleri, içinde yaşadıkları dünyanın ötesine çekip götüren, filozofları da, insanların, din taşımaya yatkın doğduklarına, görmediklerine inanmaya ve o alana ilişkin semboller, hayata ve ölüme dair gizli arzularını yansıtan anlamlar icat etmeye ihtiyaç duyan yaratıklar olduğu gerçeğine ikna eden.

Bu bilinmeyen tapınakta, Selma'yla ayda bir kere buluşur ve onunla, duvarlardaki resimlere bakarak, çarmıha gerilmiş İsa'yı düşünerek; onun tasviri önünde günlük yakıp, sunağına güzel kokular döken ve İhtar'la kişileştirilen güzelliğe meftun olup, onunla yaşayan, ona tapınan erkekler ve kadınlar hakkında, geride isimlerinden başka hiçbir şey kalmamış bu insanların, zamanın birbirine benzeyen adımlarıyla Ebediyetin önünde tekrarlanan hikâyeleri hakkında hayallere dalarak saatler geçirirdik.

Selma'yla görüştüğümüz, o acıyla, mutlulukla, elemle, ümitle ve ıstırapla dolu saatlerin hatırasını sözcüklere dökmek çok zor.

Onunla eski tapınakta buluştuğumuzda, eski günleri yad ediyor, halimizi gözden geçiriyor, gelecek hakkındaki kaygılarımızı paylaşıyorduk. Vakit ilerledikçe her birimiz içimizde sakladığımız sırları, çektiğimiz acılardan yakınarak birbirimize açıyor, fazlaca hayale dayanan ümitlerle, elem veren rüyalarla birbirimizi teselli etmeye çalışıyorduk. Zaman zaman sükûnet

bulur gibi oluyor, gözlerimizi siliyor, aşktan başka her şeyi unutarak gülüyor, kalplerimiz neredeyse birbiri içinde eriyinceye kadar birbirimize sıkı sıkı sarılıyorduk. Sonra Selma, benim anlıma bir öpücük kondurup kalbimi coşkuyla dolduruyordu. Ve onun yanakları, şafağın ilk ışıklarıyla tepeler nasıl kızarırsa, öyle kızarıırken, fildişi rengi, eğik boynuna yumuşak bir öpücük kondurarak buna karşılık veriyordum. Sonra, her ikimiz, başımızı kaldırıp, sessizce, uzaklarda, gün batımının portakal rengi ışınlarıyla kızaran bulutlarla örtülü ufka dikeyorduk gözlerimizi.

Konuşmalarımız aşkla sınırlı değildi. Ara sıra ortalıkta dolaşan konulara ve fıkirlere de dalıp gittiğimiz oluyordu. Bu durumlarda Selma, toplumda bütün kadınları temsilen konuşur gibi konuşurdu; geçmişin kadın karakteri üzerinde bıraktığı izler üzerine, kadın ve kocası arasındaki ilişkiler üzerine ve evliliği tehdit eden ruhsal bozukluklar ve karakter yozlaşmaları üzerine... Onun, “Şairler ve yazarlar, kadının realitesini anlamaya çalışıyorlar,” dediğini hatırlıyorum, “fakat kadın kalbinin

sırlarını bugüne kadar anlamış değiller. Çünkü, ona cinsiyet gözlüğüyle bakıyor ve harici hususiyetlerin dışında pek bir şey göremiyorlar. Kadına, küçümseyici yaklaşımın abartılı gözlükleriyle bakıyor ve onda zayıflıktan ve teslimiyetten başka bir şey göremiyorlar.”

Bir başka sefer, taş duvara kazınmış resmi göstererek, “Bu kayanın kalbinde kadının arzularının esasını tasvir eden ve onun ruhunun, aşkla elem arasında, muhabbet ve adanma arasında, tahtına kurulup oturan İhtar’la, çarmıhın yanında duran Meryem arasında gidip gelen sırlarını açığa vuran iki sembol var. Erkek şanı, şöhreti satın alır, fakat bunların bedelini kadın öder.”

Bizim gizli buluşmalarımızı, Tanrı’dan ve tapınağın üzerinde uçan kuşlardan başka kimse bilmiyordu. Selma, Paşa Park denen yere kendi arabasıyla, oradan da, onu kaygıyla beklediğim yere, antik tapınağa, yürüyerek gelirdi.

Ne bizi gözetleyebilecek birinden korkardık, ne de vicdanımız huzursuz ederdi bizi. Ateşle arınan ve gözyaşıyla yıkanan

ruh, halkın utanç ve şerefsizlik dediği şeyden daha yücedir ve insan kalbinin ürettiği yakınlık duygularına karşı çıkarılmış tutsaklık yasalarından ve adetlerden de bağımsızdır. Bu ruh, utanmadan ve özgüven içinde Tanrı'nın huzuruna çıkabilir.

İnsan toplumu yetmiş yüzyıldır, üstün ve ebedi yasaların anlamını kavrayamayacak kadar körcesine, yozlaşmış yasalara teslim olmuştu. İnsanın gözleri mumların, kandillerin cılız ışığına alışmıştı; gün ışığını göremiyordu. Ruhsal sakatlık bir kuşaktan ötekine, bir hastalık ya da sakatlık olarak görülerek değil, fakat Tanrı tarafından insan oğluna bahşedilmiş bir armağan olarak görülerek aktarılıyordu. Ve bu insanlar, insan toplumları, içlerinden birinin bu hastalığın mikrobuna karşı bağışık olduğunu gördükleri zaman, bu kişiyi özürlü ve talihsiz olarak görüyorlardı.

Kocasının evinden çıkıp, benimle tapınakta buluşmaya gelmesi yüzünden Selma Kerami'nin bir kötülük yaptığını düşünenler, sağlıklı ve güçlü olanı yoldan çıkmış olarak görmeye koşullanmış hastalıklı,

zayıf zihinli kimselerdi. Böyleleri, gelip geçenlerin ayakları altında ezilmekten sürekli korktukları için karanlıkta kıvrılıp bekleyen haşerelere benzerler.

Hapishaneyi yarıp kaçabilecekken, bunu yapmayan, koşullanmış mahpus korkaktır, tabansızdır. Selma, masum ve zulmedilen bir mahkûmdu ve kendisini tutsaklıktan azat edebilecek durumda değildi. Hapishanenin penceresinden yeşil çayırıları ve engin göğü seyrettiği için suçlanabilir miydi? İnsanlar onu, kocasına sadakatsizlik yapmakla, sırf evden çıkıp, tapınakta İsa ile İştâr arasında, benim yanımda oturdu diye suçlar mıydı ve suçlarken haklı olurlar mıydı? Ne söylerlerse söylesinlerdi, nasıl suçlarlarsa suçlasınlardı, Selma, başka ruhların takılıp kaldığı merhaleleri aşmış, kurtların, uluyarak, yılanların da sürünerek ulaşamayacakları bir dünyaya ulaşmıştı. İnsanlar benim hakkımda da istediklerini söyleyebilirlerdi; ölümün hayaletini gören kişi, hırsızların yüzüne bakmaktan korkmaz. Kılıçların başının üstünde parıladığını ve kanın, ayaklarının altında dere olup aktığını görmeye alışık bir savaşçı, sokakta çocukların ona attığı taşlardan korkmaz.

ADANMA

Şehir halkının yaz sıcağından kaçınmak için şehri terk edip dağa çıktığı Haziran ayının son günlerinden birinde, yanımda bir Endülüs şiiri güldestesi, Selma'yla buluşmak için, her zamanki gibi antik tapınağa gittim. Oraya vardığımda, oturdum, aralıklarla elimdeki kitaba göz atıp, Gırnata'ya ve arkalarında bıraktıkları saraylara, anıtsal yapılara, muhteşem külliye-
lere ve geleceğe ilişkin umutlarına gözyaşları ve keder içinde veda edip Endlüs'ten ayrılan hükümdarları, şairleri ve savaşçıları gözümün önüne getiren dizeleri coşkuyla okuyarak, Selma'yı beklemeye başladım. Bir saat kadar sonra, Selma'nın, elindeki güneş şemsiyesine, dünyanın yükünü omuzlarında taşıyormuşçasına dayanarak, ağaçların arasından tapınağa doğru yürüdüğünü gördüm. Tapınağa girip benim

yanıma oturunca, bakışlarında bir değişiklik hissettim ve zihnim bir süre bunun nedenini arayıp bulma çabasına gömüldü.

Selma içimden neler geçirdiğimi sezmiş olmalı ki, elini başıma koyarak, “Bana iyice yaklaş, dedi, yaklaş, sevgilim ve bırak, sana karşı duyduğum susuzluğu gidereyim; çünkü ayrılık saati geldi.”

Sordum ona, “Kocan, bizim burada bulduğumuzu mu öğrendi, yoksa?”

“Kocamın bana aldırdığı yok; vaktimi nasıl geçirdiğimden de haberi yok. Yoksulluğun, adı kötüye çıkmış evlere düşürdüğü zavallı kızlarla meşgul benim kocam, dedi. Ekmek uğruna bedenlerini satan, yoksulluğun kırbaçla kan ve gözyaşı içinde bıraktığı kızların peşinde...”

“Peki, seni tapınağa gelmekten ve Tanrı’nın huzurunda saygıyla oturmaktan alıkoyan ne, o zaman?” diye sordum; “Gönlün ayrılmamızı mı diliyor artık?”

Gözleri yaşararak yanıtladı, “Hayır, sevgilim, hayır, gönlüm nasıl ayrılmak ister senden? Sen benim ruhumun bir parçasısın. Gözlerim sana bakmaktan asla yorulmadı, çünkü sen gözlerimin ışığıydın. Fakat

kader bana, engellerle dolu bir yolda, ayaklarımda zincirlerle yürümemi buyuruyorsa, kalkıp senin kaderinin de benimki gibi olmasını nasıl isteyebilirim?” dedi ve ekledi, “Sana her şeyi söyleyemiyorum, çünkü dil acıdan körelip konuşamaz olabiliyor. Bahtsızlıktan mühürlenip kıpırdamaz olabiliyor dudaklar. Sana söyleyebileceğim tek şey, senin de benimle aynı tuzığa düşmenden korkuyor olduğum.”

Bunun üzerine, sordum, “Ne demek istiyorsun, Selma, kimden korkuyorsun?” Yüzünü avuçlarıyla kapadı ve “Beni gömdüğü mezardan, ayda bir kere dışarı çıktığımı öğrenivermiş, Piskopos.” diye yanıtladı.

“Bizim burada buluştuğumuzu da öğrenmiş mi, Piskopos?” diye sordum. “Bunu öğrenmiş olsaydı, beni böyle senin yanında oturuyor göremezdin.” dedi, “Fakat kuşkulaniyor olmalı ki, bütün hizmetçilere ve bekçilere, beni sıkı gözetlemeleri konusunda talimat vermiş. Öyle hissediyorum ki, yaşadığım evi de, yürüdüğüm yolu da sürekli gözetleyen gözler

var; her köşede beni işaret eden parmaklar ve düşüncelerimin çıtırtısını dinleyen kulaklar...”

Bir süre sustu, sonra gözlerinden yanaklarına yaşlar süzülürken, ekledi, “Piskopos’tan korkmuyorum, dedi, çünkü ıs lanmak korkutmaz, boğulan insanı. Fakat senin tuzağa düşüp, ona yem olmandan korkuyorum. Henüz çok gençsin ve günışığı gibi de özgür. Bütün oklarını bağrıma saplayan yazgıdan korkmuyorum, fakat yılanın, yolda senin ayağını sokarak, doruğunda seni, mutlğun ve müreffeh bir geleceğın beklediğı dağa tırmanmanı engellemesinden endişe ediyorum.”

Ona, “Gün ışığında dolaşan yılanlar tarafından sokulmayan, karanlığın kurtları tarafından ısırılmayan kişi, her zaman gündüzün ışığıyla da, gecenin karanlığıyla da aldatılmaya mahkûmdur.” dedim. “Fakat, Selma, iyi düşünerek ve cesurca cevap ver bana, insanların kötölüğünden, alçaklığından sakınmanın tek yolu ayrılmak mı? Sevenlere aşkın ve özgürlüğün bütün yolları kapalı da, Piskopos gibi, ölümün uşaklarının iradesine teslim olmaktan başka seçenek yok mu, sence?”

“Evet, birbirimize veda edip ayrılmaktan başka seçeneğimiz yok,” diye yanıtladı bu soruyu.

Ayak diriyen bir tavırla elini elimin içine aldım ve heyecan içinde, “Şimdiye kadar zaten hep başkalarının iradesine baş eğerek bu duruma geldik;” diye üsteledim, “tanıştığımız günden şu ana kadar, körcesine yönlendirildik; onlarla beraber, onların putları önünde eğildik. Seni tanıdığım günden beri, Piskopos’un elinde, istediği gibi atıp tuttuğu, oynadığı iki oyun topu gibiyiz. Ölüm bizi alıp götürünceye kadar hep onun iradesine bağlı mı kalacağız? Tanrı bize, onunla ölümün ayaklarını ısıtalım diye mi hayat soluğu vermiş? Köleliğin gölgesine gömelim diye mi özgürlüğü bahşetmiş? Gökçe yasalara göre, gönlündeki ateşi kendi eliyle söndüren kişi kafirdir. Çünkü Tanrı, hiç sönmeden gönüllerimize ışık saçsın diye yakmış o ateşi içimizde. Zulme karşı başkaldırmayanın kendisi de bulaşmıştır zulme. Ben seni seviyorum, Selma, sen de beni seviyorsun. Ve aşk, hazinelerin en değerlisi. Duyarlı

rıhlara Tanrı'nın bir armağanı o. Bu hazineyi sokağa mı atacağız? Üstünde eşinmeleri, döküp saçmaları için onu domuzların önüne mi atacağız? Dünya mucizelerle, güzelliklerle dolu. Piskopos ve onun yamaklarının, bizim gibileri gömmek için kazdıkları bu daracık çukurda yaşamak zorunda mıyız? Hayat mutluluk ve özgürlük vaat ediyor. Bu ağır boyunduruğu ensemizden koparıp, ayaklarımıza geçirilmiş zincirleri kırıp niçin özgürce huzur ve barış iklimini aramıyoruz? Gel, doğrulup ayağa kalkalım ve Tanrı'nın sınırsız büyük tapınağına girmek için bu küçük ve karanlık tapınağı terk edelim. Gel, bu ülkeyi ve onun köleci düzenini, cehaletini terk edip, elini hayatlarımıza ve özgürlüklerimize uzatan hırsızların ulaşamayacağı kadar uzak bir başka ülkeye gidelim. Gecenin örtüsü altında sahile gidelim, orada bizi okyanusun ötesine, içinde yeni bir hayat ve yeni bir anlayış bulabileceğimiz ülkeye götürecek bir gemi bulalım. Tereddüt etme, Selma; çünkü, meleklerin kanatlarından daha hızlı uçan bu anlar, bizim için kralların taçları süsleyen taşlardan daha

değerli. Gel, bizi bu kurak yerden alıp renk renk çiçeğin, mis gibi koku saçan bitkilerin yetiştiği yeşil vadilere götüren ışık huzmesinin peşine takılalım.”

Başını salladı ve gözlerini tapınağın tavanına dikip orada görünmeyen bir şeye baktı; sonra dudaklarında acı bir tebessüm belirdi ve “Hayır, sevgilim, hayır,” dedi, “Tanrı benim elime içi sirke ve safra dolu bir kadeh tutuşturdu; ben de, bütün acılığıyla onun tadını öğrenmek için, dibinde, sabır ve sebatla içmeye kararlı olduğum son birkaç damla kalıncaya kadar içmeye zorladım kendimi. Yeni bir aşk ve özgürlük hayatı yaşamaya layık değilim ben; hayatın tadını, yaşama hazzını, sevincini aramaya ve tatmaya yetecek kadar güçlü değilim ben. Kanadı kırık bir kuş, engin göklerde uçamaz çünkü. Kandillerin ölgün ışığına alışık olan gözler, güneşe bakacak kadar güçlü değildir. Bana mutluluktan söz etme; mutluluğu düşünmek elem veriyor bana. Huzurdan bahsetme bana, onun gölgesi de korkutuyor beni.

Gözlerime bak; sana, Tanrı'nın içimdeki küllerde yaktığı gökçe meşaleyi göstereceğim. Seni, bir annenin tek çocuğunu sevdiği gibi sevdiğimi biliyorsun. Ve aşk bana yalnızca, seni kendime karşı bile korumayı öğretti. Ateşle arındırılmış aşktır, beni en uzak ülkeye kadar seninle gelmekten alıkoyan. Aşk benim arzularımı öldürdü ki, sen özgürce, serbestçe ve erdemlice yaşayabilesin. Koşullu ya da sınırlı sevgi, sevende, sevilene sahip olmak ister; ama sınırsız ve koşulsuz sevgi, sevende yalnızca kendisinin var olmasıyla yetinir. Gençliğin saflık dönemiyle, uyanıklık dönemi arasında doğan türden bir aşk, kendini, sahip olmakla tatmin eder ve kucaklamalarla da gelişir. Fakat göğün kucagında doğan ve gecenin sırlarıyla birlikte yeryüzüne inen aşk, Ebediyet'ten ve ölümsüzlükten başka bir şeyle doyum bulmaz; tanrısal olanın dışında hiçbir şeyin önünde de eğilmez.

“Piskopos'un, benim yeğenin evinden dışarı çıkmamı önlemek ve tek zevkimi elimden almak istediğini öğrenince, odamın penceresinin önünde oturdum ve denizin ötesindeki bir sürü ülkeyi, o geniş

dünyayı ve oralarda elde edilebilecek gerçek özgürlüğü ve kişisel bağımsızlığı düşünerek, denize baktım. Senin yanında yaşıyor olduğumu düşündüm, senin ruhunla kuşatılmış ve senin sevginin okyanusuna gömülmüş olduğumu... Fakat bir kadının içini aydınlatan, onu eski adetlere karşı başkaldırtan, özgürlüğün ve adaletin gölgesinde yaşatan bütün bu düşünceler bana zayıf olduğumu, aşkımızın da sınırlı ve zayıf olduğunu, güneşin karşısında açık gözlerle dikilip duramayacağını düşündürdü. Krallığı ve hazineleri gasp edilmiş bir kral gibi ağladım, fakat gözyaşlarımın arasından o an senin yüzünü ve sevgiyle bana bakan gözlerini gördüm ve bir keresinde bana, *“Gel, Selma, gel, fırtınanın önünde dikilen güçlü kuleler gibi olalım. Düşmana ve onun silahlarına karşı gözünü kırpmadan karşı koyan cesur askerler gibi olalım. Öldürülürsek, şehit olarak ölmüş oluruz; kazanırsak, kahramanlar gibi yaşarız. Engelleri ve zorlukları aşmayı cesaretle göze almak, bencilce huzur ve güvenlik aramaktan daha asil bir davranıştır.”* dediğini hatırladım. Bu sözleri sen, sevgilim,

ölümün kanatları babamın yatağının etrafında hışırdarken söylemiştin bana. Onları dün, umutsuzluğun kanat vuruşlarını çevremde işittiğim zaman hatırladım. Kendimi toparladım ve hapishanemin karanlığında, zorluklarımızı hafifleten ve üzüntümüzü azaltan ender bir tür özgürlük içinde hissettirdim kendimi. Aşkımızın okyanus kadar derin, yıldızlar kadar yüksek ve gökkubbe kadar da engin olduğunu gördüm. Seni görmeye geldim buraya. Şimdi benim güçsüz gönlümde yeni bir gücün uyandığını ve bu gücün büyük bir özveri göstererek daha da büyük bir güç kazanma yeteneğinde olduğunu hissediyorum. Bu özveri, benim mutluluğumu adayarak, senin insanların gözünde erdemli, onurlu ve namuslu kalmanı ve böylece onların düzen ve tertiplerinden, zulümlerinden uzak durmanı sağlamaktır.

“Eskiden, buraya gelirken ayaklarıma ağır bir zincir bağlanmış gibi hissederdim; fakat bugün, ayaklarımdaki zinciri çözen, yolu kısaltan yeni bir kararlılıkla geldim buraya. Yaralı bir hayalet gibi gelirdim bu tapınağa, fakat bugün, özverinin, adanmanın önemini hisseden, acı çekmenin değerini

bilen cesur bir kadın olarak geldim; bir kadın ki, sevdiği adamı, cahil insanların kötülüğünden ve kendi aç ruhundan koruması gerekiyor... Eskiden, titreyen bir gölge gibi oturdum yanında; fakat bugün, İstar'ın ve İsa'nın huzurunda gerçek benliğimi göstermeye geldim sana.”

Selma benim konuşmama ve itiraz etmeme izin vermedi, fakat parıldayan gözlerle baktı bana. Yüzü, saygı ve sessizlik içinde seyredilmeyi hak eden bir meleğin yüzü gibi aydınlık ve soyluydu. Sonra kollarını açarak benim kollarımın arasına bıraktı kendini ve daha önce hiç yapmadığı bir şeyi yaparak, uzun, yakıcı, baş döndürücü bir öpüşle beni dudaklarımdan öptü.

Güneş, ışınlarını bağlardan, bahçelerden toplayıp batarken, Selma, tapınağın ortasına doğru yürüdü ve gözlerinin nurunu tasvirlerle ve yontulara dökmek istercesine, bakışlarını kıyı bucak, tapınağın duvarlarında uzun uzun gezdirdi. Sonra İsa'nın tasvirine doğru yürüdü, onun önünde huşuyla eğildi ve İsa'nın ayaklarını öptü ve fısıldadı, “Ah, İsa, senin haçını seçerek,

İştar'ın haz ve mutluluk dünyasını terk ettim; defne dalından yapılanı çıkardım ve senin başına geçirdiklerine benzeyen dikenli bir ta geçirdim başıma. Koku, parfüm yerine kan ve gözyaşıyla yıkan-dım; şarap ve nektar niyetine, sirke ve saf-ra dolu bir kadehi diktim başıma. Kabul et beni, Efendim; seni izleyenlerin arasına al ve seçtiklerinle beraber, çektikleri acılardan hoşnutluk duyanlarla, üzüntüyü zevk haline getirenlerle beraber Galilee'ye gö-tür beni de."

Sonra ayağı kalktı, bana baktı ve, "Şim-di gönöl rahatlığı içinde, korkunç hayaletlerin yaşadığı karanlık mağarama dönebili-rim." dedi, "Bana acıma, sevgilim, benim için üzülmeyen, çünkü bir kere Tanrı'nın göl-gesini gören ruh, artık bir daha korkmaz şeytanî hayaletlerden. Ve bir kere göğün nuruna, rahmetine çevrilen göz, bir daha yeryüzünün acılarıyla kararmaz."

Selma, bunları söyleyerek, ibadet köşesinden ayrıldı. Kendimi o gün orada, düşüncelerin derin denizine gömülmüş olarak hatırlıyorum; Tanrı'nın taht üzerinde

oturduğu, meleklerin insanların yapıp ettiklerini tutanağa geçirdikleri, ruhların hayatın trajedisini okudukları ve gökçe gelinlerin aşk ve elem şarkıları, ölümsüzlük şarkıları söyledikleri, İncil'dekinden mülhem semavî bir âleme dalıp gitmiştim.

Selma'nın söylediği her sözcüğün içimde yankılandığını duyarak, sessiz duruşlarını, el kol hareketlerini, tapınakta yaptığı işleri, bakışlarıyla, mimikleriyle ifade ettiği şeyleri, eliyle bana dokunuşunu gözümün önüne getirerek, vedanın anlamını kavrayıp, yapayalnız kalmanın acısını hissedererek, gömüldüğüm hayal âleminden sıyrılıp da, kendimi bahçede ağaçların arasında şaşkın bir halde bulduğum zaman, çoktan gece olmuştu. Çöküntü içinde ve kalben kırılmış durumdaydım. Bu benim, insanların, özgür doğşalar da, atalarının koyduğu katı kuralların, kanunların önünde tutsak kalmaya devam ettikleri; değişmez sandığımız göğün de, bugünü yarının istencine, dünü de bugünün istencine teslim ederek orada asılı kalabildiği yönündeki gerçeği ilk keşfedişimdi. O gecedan

beri, pek çok defa, Selma'ya hayatın yanında ölümü tercih ettiren manevi yasa üzerinde düşündüm; ve pek çok defa da, hangisinin daha asil ve güzel olduğunu çıkarmak için, adanmanın asaletiyle, baş kaldırmanın vaat ettiği mutluluğu karşılaştırdım. Fakat bütün bu zihin çabasıyla, şimdiye kadar tek bir gerçek saptayabildim: *içtenlik*. Yapıp ettiğimiz her şeyi, ortaya koyduğumuz her türlü çabayı güzel ve onurlu kılan en temel şey, *içtenlik*. Ve içtenlik de Selma Kerami'de fazlasıyla var olan bir şeydi.

KURTARICI

Karı koca arasındaki manevi bağları güçlendirecek, birbirine uzak duran bu iki ruhu belki birbirine bağlamaya yarabilecek çocuklardan yoksun kalan Selma'nın evliliği üzerinden beş yıl geçmişti.

Daha çok, erkeğin sonraki kuşaklarda kendini devam ettirme tutkusu yüzünden, kısır bir kadına hemen her yerde biraz hoşnutsuzlukla bakılır.

Varlıklı adam, ataerkil toplumlarda çocuk vermeyen karısını düşman gibi görür; ona karşı soğuk duygular taşır, yalnız bırakır onu; ruhsal kabalığını daha da ileri

götürenler, ölmesini ister onun. Mansur Bey de işte bu insanlardan biriydi; çöl toprağı gibi kuruydu, çelik gibi sert, mezar gibi de açgözlü. Adını, şanını geleceğe taşıyacak bir çocuğa sahip olma isteğı, bütün güzelliğıne, tatlılığına rağmen, Selma'dan nefret ettirmişti onu.

Mağarada büyüyen ağaç meyve vermez. Sevgisiz bir hayatın gölgesinde yaşayan Selma'nın da çocuğı olmuyordu. Bülbül, yavrularının kaderi tutsaklık olmasın diye kafeste kuluçkaya yatmaz. Talihsizliğın tutsağıydı Selma. Tanrı, onun hayatını paylaşacak başka mahpuslar olsun istemiyordu onun yanında sanki. Kır çiçekleri, gün ışığıının ve toprağıın çocuklarıdır; güneşle toprak arasındaki sevgiye dayanan bütünleşmenin çocukları... İnsanların çocukları de sevgi ve şefkatin ürünüdürler.

Selma'nın, Ras Beyrut'da yaşadığı eve hükmeden, hiçbir zaman sevgi ve şefkat ruhu değildi. Yine de o, her gece diz çöküp Tanrı'dan, ona huzur ve teselli getirecek bir çocuk istiyordu. Ve Tanrı cevap verinceye kadar bıkip usanmadan bu duaları yapmaya devam etti.

Sonunda, mağaradaki ağaç meyve vermek üzere çiçek açtı. Bülbül, kafesin içinde kuluçkaya yatmak için, kanatlarını y lup, tüylerinden kendine folluk hazırladı.

Selma, Tanrı'nın bu değerli arma anını almak için zincirlerle ba lı kollarını uzattı; dünyada var olan hiçbir şey bir anne adayı olmaktan daha çok mutlu edemezdi onu.

Günleri sayarak ve Tanrı armağanı seslerin içinde en tatlısını, kulaklarında  ınlayacak olan kendi çocuğunun sesini duymak için kay ı içinde bekledi, gün saydı.

G zya ları arasından, bugünden daha parlak bir geleceğin  afa ını görmeye ba ladı.

Nisan ayının umut ve ışık dolu günlerinden biriydi; Selma, hayatla ölüm arasında tam bir bo u mayı ya ayaca ı lo usa yatağına yatırıldı. Dünyaya gelecek yeni konu u do urtmak için doktorla ebe hazır ı. Gecenin ileri saatlerinde, Selma, zincirleme çığlıklar koparmaya ba ladı.  nce bir hayatın, kendisinden bir başka

hayat kopup ayrılırken attığı çığlık duyuldu. Sonra, hiçliğin göklerindeki sürekliliğin çığlığı. Sonra büyük güçlerin sessizliği, sükûneti karşısında zayıf bir varlığın çığlığı... Sonra, hayatla ölümün ayakları altında ümitsizlik içinde yatan zavallı Selma'nın kendi çığlığı.

Şafağa doğru Selma, bir erkek çocuk dünyaya getirdi. Gözlerini açtığı zaman odanın, kendisine tebessümle bakan yüzlerle dolu olduğunu gördü. Gözlerini kapadı ve bir süre sonra tekrar açtığında, yatağında, yine hayatla ölümün boğuşma halinde olduğunu gördü. Gözlerini bir kez daha kapadı ve ilk defa, "Ah, oğlum!" diye bağırdı. Ebe, bebeği ipek kundak bezlerine sarıp annesinin yanına koydu; fakat doktor, Selma'ya endişeli gözlerle bakmayı sürdürüyor, başını üzüntülü, üzüntülü sallıyordu.

Komşu evlerden Mansur Beyin evindeki sevinci paylaşılan sesler yükseliyor, mutlu babayı, dünyaya gelen veliahtı için tebrik etmeye gelenlerin sayısı gittikçe artıyordu. Fakat doktor Selma'ya ve çocuğuna hâlâ kaygılı gözlerle bakmaya ve başını sallamaya devam ediyordu.

Hizmetçiler, Mansur Bey'e iyi haberi yetiştirmek için acele şehre dağıldılar. Fakat doktor, yüzünde umutsuzluk ifadesi, Selma'ya ve çocuğuna kaygıyla bakıyordu.

Gün doğarken, Selma çocuğu kucığına alıp göğsüne bastırdı; çocuk ilk kez gözlerini açtı ve annesine baktı; sonra titred ve gözlerini bir daha açmamak üzere tekrar kapadı. Doktor çocuğu Selma'nın kollarından aldı. Yanaklarına gözyaşları süzülüyordu, doktorun. Sonra, "Ayrılmak üzere gelen bir konuktu, bu." dedi, kendi kendine.

Komşular, konağın büyük kabul salonunda, veliahtın sağlığı için kadeh kaldırıp babayı tebrik ederlerken, göçüp gitmişti çocuk. Selma, doktora baktı ve yalvaran bir sesle, "Çocuğumu bana verin ve bırakın onu bağrıma basayım." dedi.

Çocuk ölmüştü ve salonda onu sağlığına kaldırılan kadehlerin şingirtisi daha da artmıştı.

Şafakta doğmuştu, gün yükselirken can verdi, bebek.

Bir düşünce gibi doğdu, bir iç çekme gibi can verdi ve bir gölge gibi de yitip gitti.

Yaşasaydı, annesini teselli edecek, ona huzur getirecekti; ama yaşamadı.

Hayatı, karanlığın gözünden akan ve ışığın temasıyla kuruyan bir çiğ damlası gibi, gecenin bitiminde başladı, günün başlangıcında sona erdi.

Sahile vuran dalgaların getirdiği inci, çekilen dalgalarla birlikte tekrar denizin dibine gömüldü.

Hayatın dal uçlarından birinde bir zambak filizlenip çıktı ve ölümün ayağı altında ezildi.

Görünüşüyle Selma'nın gönlünü aydınlatan çok değerli bir konuk, ayrılışıyla onun ruhunu öldürdü.

Buydu insanların hayatı, ulusların hayatı, güneşlerin, ayların ve yıldızların hayatı...

Selma, gözlerini doktor'a dikti ve bağırdı, "Çocuğumu bana verin, onu bağrıma basayım; verin bebeğimi bana, emzireyim onu."

Doktor başını önüne eğdi. Boğuk bir sesle, "Çocuğunuz öldü, Madam, metin olun." dedi.

Doktorun bu sözünü duyunca, Selma, korkunç bir çığlık attı. Sonra bir an sustu; bekledi, mutluymuş gibi güldü. Yüzü, bir şey keşfetmiş gibi parıldadı ve sakin bir sesle, “Çocuğumu verin bana; yaklaştı-
rın onu bana, göreyim onun öldüğünü.” dedi.

Doktor, ölü çocuğu Selma’ya uzattı ve onun kollarının arasına bıraktı. Selma, çocuğunu kucağına aldı, sonra yüzünü duvara çevirdi ve ölü bebeğe, “Beni almaya geldin, değil mi, yavrum;” dedi, “Bana sahile götüren yolu göstermeye geldin. İşte buradayım, yavrum; haydi bana yolu göster de bu mağaradan çıkıp gidelim.”

Ve bir dakika sonra gün ışığı, pencere perdelerinden geçerek odaya girdiğinde, bir yatakta yatan, sessizliğin derin ağırbaşlılığıyla korunan ve ölümün ağır kanatlarıyla gölgelenen iki cansız bedenin üzerine düştü. Doktor gözyaşları içinde odadan çıktı. Büyük salona vardığında, kutlama seremonisi, yerini cenaze havasına bırakmıştı. Fakat Mansur Bey’in ne ağzından

tek sözcük çıkıyordu, ne de gözünden tek damla gözyaşı geliyordu. Sağ elinde bir şarap kadehi, bir heykel gibi orada öylece ayakta hareketsiz kala kalmıştı.

Ertesi gün Selma, beyaz gelinliğiyle tabuta kondu. Bebeğin kefeni, yine bebeğin kendi kundağı oldu; tabutu annesinin kucağı, mezarı ise annesinin artık inip kalkmayan göğsü olmuştu. İki ceset tek bir tabutta taşındı. Kalabalığın içinde, Selma'ya ve çocuğuna, ebedi istirahatgâhlarına kadar ben de refakat ettim.

Mezarlığa varıldığında, öteki rahipler dua ederken, Piskopos Galip, ilahi tilavet etti. Hepsinin yüzünde, insan ruhunun yaşadığı acıların anlamı konusunda katı bir duyarsızlık ve kofluk var gibi göründüler benim gözüme.

Tabut mezara indirildiğinde, cenaze törenine katılanlardan biri, “İki ölünün bir tabuta konduğunu ilk kez görüyorum.” diye fısıldadı yanındakine. Yanındaki de, “Öyle görünüyor ki, çocuk, annesini gaddar kocasının elinden kurtarmak için dünyaya geldi.” diye karşılık verdi ona.

Üçüncü bir kişi, “Şu Mansur Bey’e bakın, dedi, gözleri camdan yapılmış gibi boş, boş bakıyor göğe. Hiç de aynı gün hem karısını, hem de çocuğunu kaybetmiş gibi görünmüyor.” Dördüncü kişi, “Piskopos amcası, nasıl olsa, yarın daha zengin ve daha genç bir kadınla evlendirir onu, görün, bakın.” diye söze karıştı.

Mezar kazıcılar tabutun üstünü toprakla örtüp, mezarın üzerini küreklerle düzeltinceye kadar Piskopos ve rahipler, ilahi okumaya devam ettiler. Bu iş bitince onlar da okumalarını bitirmiş oldular. O zaman, mezarlığa gelen insanlar teker teker Piskopos ve yeğenine yaklaşıp sıcak, dostça sözlerle onlara saygılarını ve taziye dileklerini bildirdiler. Fakat ben, Selma ve çocuğunun ölümü benim için hiçbir şey ifade etmiyormuş gibi, kimseden teselli edici tek söz işitmeden, bir kenarda yalnız başıma duruyordum.

Neden sonra Mansur Bey'e yaklaştım ve "Farris Kerami Efendi'nin nereye defnedildiğini hatırlıyor musunuz?" diye sordum.

Bir an bana baktı, sonra Selma'nın mezarını işaret ederek, "İşte orası, dedi, onun üzerine kızını, kızının göğsüne de torununu yerleştirdim. Hepsinin üzerine de işte bu kürekle toprak koyuyorum."

O zaman ben de, "Bu mezara benim kalbimi de gömmüş oldun." dedim ona.

Herkes gittikten ve mezar kazıcı kavak ağaçlarının arkasında kaybolduktan sonra, artık daha fazla dayanamadım; Selma'nın mezarı üzerine kapandım ve sessiz sessiz ağladım.

kapı

kapı no: 335
edebiyat: 103

